

ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ ਸਾਲ

PARDES TIMES

13th year in Publication

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

[pardestimes](#)

VOL- 13 No. 322 June 5, 2019

E-mail : info@pardestimes.com

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹਾਦਤ
ਅਤੇ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਕੋਟਿ-ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਗਵਾਉਨੀ ਸਟੋਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,
ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਢਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ ਸੈਕਰੈਟੈਟੇ ਦਫਤਰ ਫਾਰਜ਼ਨ ਦਫਤਰ
44790 S. Grimmer Blvd. # 204 Fremont, CA 94538 37-18-73rd St. Ste 401 Jackson Height, NY 11372 2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691 4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722
510-657-6444 718-533-8444 916-372-448 phone 559-271-5511

See me today and
get the discounts
and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# 0F22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com
State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

Padam Builders Inc.
ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ
ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੋਲ, ਸ਼ੋਅਰੂਮ
ਅਤੇ ਹਾਰ ਤੁੰਨ ਦੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਢਾਉਣੇ ਵਿੱਚ
ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam

email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in
Convenience
& Quality

ਗੈਟਾਂ ਅਤੇ ਪੋਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰੋ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023
www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Covered CA
Open Enrollment
Starts Oct. 15th

Punjab
Insurance Brokers Inc.

Medicare
Supplement
Plans

LIFE ■ HEALTH ■ TRAVEL ■ MEDICARE ■ TRUCKING

ਲਾਈਫ਼ ■ ਹੈਲਥ ■ ਟ੍ਰੈਵਲ ■ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ■ ਟਰਕਿੰਗ

Inderjeet
Singh Mann
CA Lic# 0H82488
Certified
Insurance
Agent

KAI SER PERMANENTE
Authorized Agent
blue of California
Health Net Anthem UnitedHealthcare

Western
Health
Advantage

551 N Palomar Ave, Suite B Yuba City CA 95991 | 816-500-2000, 530-927-5777

1-888-978-6522 www.punjabinsurance.com

ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਖ ਕੰਗ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੁੱਜੇ ਅਮਰੀਕਾ

ਵਾਟਸਨਵਿੱਲ (ਬਿਓਰੋ) - ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲ੍ਹਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਾਖਲ ਭਰਾ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਬਜਟ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸੈਂਕੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਵਿਸਾਖੀ ਲਿਸਟ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਸਰੂਫ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇ ਪਰ ਉਹ ਹੁਣ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਚੰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਫਿਰ ਪਰਤੇ ਹਨ। 'ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੱਟਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਿੱਟ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ, ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਬਲਿਊ ਪ੍ਰਿੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਬਈ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚੇ।

ਤਕਰੀਬਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ
ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮੋਨਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਇੱਥ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿ-
ਰਮਾਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਾਖਲ
ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਵਿਸਾਖੀ ਲਿਸਟ ਦਾ
ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਉਸਨੇ (ਸਮੀਪ ਕੰਗ) ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ
ਉਹ ਇਸ੍ਤੁਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬੋਹੜ ਖਸੀ ਮਹਿਸੂਸ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ

ਗਾਖਲ ਅਤੇ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਨ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਅੰਗੇ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ, ਖੇਤਰ ਚਾਹੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀ.ਬੀ. ਐਟਰਟੋਨਮੈਂਟ ਦੇ ਬੈਂਨਰ ਹੇਠ

ਧਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ 'ਸੈਕੰਡ
ਹੈਂਡ ਹਸਥੈਂਡ' ਅਤੇ ਸਿੰਮੀ ਸੇਰਗਿੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣੀ
'ਵਿਸਾਖੀ ਲਿਸਟ' ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀਆਂ
ਹੋਣ ਪਰ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ
ਗੜਾ ਕਰ ਗਈਆਂ।

ਗਾਖਲ ਭਰਾ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ
 ਪੈੜ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸਮੱਝਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
 ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਇਕ
 ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਨਮ
 ਬਾਜ਼ਦਾ ਨੂੰ ਹੀਰੋਇਨ ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ
 ਉੱਘੇ ਲੇਖਕ ਐਸ.ਐਸਕ ਭੌਰਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ
 ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ
 ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਠਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ
 ਰਾਹੀਂ ਵਿਧੀਆ ਸੈਲੀ ਕਾਰਨ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਉਹ ਨਵੇਂ
 ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੈਲੀ 'ਚ ਪਰੋਆ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ
 ਸਫਲ ਹੋਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਜਨ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਇਸ
 ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਅਮਰੀਕਾ
 ਵਿਚ ਵੀ ਫਿਲਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੰਥੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਦਾ ਸਵਾਗਤ
ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਅਤੇ ਪਲਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਵੀਂ
ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਆਸ ਨਾਲ ਕਿ
ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਲਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ
ਨਿਵੇਂ ਕਲੀ ਤੇ ਸਫਲ ਪੈਤ ਪਾਓਣਗੇ।

‘ਯੰਜਾਬੀ ਲਹਿਰ’ ਜੋ ਵਿਛਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਊਣ ਲਈ ਤੱਤਖਰ ਹੈ

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਖਬਰੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ
ਸੁਪਨਾ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਛੜੇ ਹੋਏ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਮਿਲਾ
ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋ-ਗਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਇਕ ਤਾਂਘ ਜਿਹੀ ਲਾਈਂਡਿੱਤੀ ਹੈ। ਤੇ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਐਸਾ ਸੁਚੱਜਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਬਜ਼ੁਹਾਰਾ ਦਾ ਹੁਣ ਹੋਰ ਲੰਮਾ ਜਿਊਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਠ ਕੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਸ ਘਰ ਵੱਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਭਰੇ ਭਰਾਏ ਛੱਡ ਕੇ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜਨਾਬ ਨਾਸਰ ਫਿਲੋਂ ਜੀ ਤੇ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਲਵਲੀ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਕੇ ਕਰਨਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਇਕ ਪੂਰਾ ਲੇਖ ਜਲਦੀ ਹੀ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਅੰਗੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਚੀਸ ਦਾ ਦਰਦ ਕੁਝ ਘਟ ਸਕੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ ਵਰਗੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇੱਥੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਪੰਨੂ ਦੀ ਸੱਚ ਕੁਝ ਇਉਂ ਦੱਸੀ ਹੈ ਕਿ 2008-2009 ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਹੱਿਮ ਵਿਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ

ਸਿੰਘ ਪੰਨ੍ਹ ਤੇ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੁਣੋਹੇ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹਨ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਿਹਾ

ਅੱਜ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਨਾਵਾਂ
ਦੇ ਹੀ ਗਰ ਘਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ

ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਹ ਅਣਮੇਲ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਲੱਭੇ ਜਾਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ 320 ਪੰਨਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਲਈ ਇਕ ਵਧੀਆ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ। ਜੋ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਲਈ ਲਾਹੌਰੰਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 8 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਸਿੱਧੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ, ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਰੋਵਾਲ, ਕਸੂਰ, ਸੇਖੂਪੁਰਾ, ਸਿਆਲਕੋਟ ਸਾਮਲ ਹਨ। ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਪੰਨੂ ਦੀ ਇਹ ਕ੍ਰਿਤ ਵੜਮੁੱਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ੰਤਰਾਲ ਹੋਣਾ।
ਪੰਜਾਬੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸੱਜਣਾ
ਬਾਰੇ ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੁਰ ਲੇਖ ਜਲਦੀ ਹੀ
ਤੁਸੀਂ ‘ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼’ ਚ ਪੜ੍ਹੋ।
ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੇ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲਾਂ
ਦੀ ਚੀਸ ਤੇ ਕੁਝ ਇਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ
ਇਹ ਸੈਂਚ ਅਗੇਦੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਲੁਹ ਲਾਵਦ ਹਵਾਂ।
ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
ਸਾਨੂੰ ਈ-ਮੇਲ ਕਰ ਦਿਓ ਜਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਛੋਨ
ਕੇ।

www.punjabilohar.com

- સલબીજ સિંહ એમ એ

'ਖੀਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ' ਵਲੋਂ ਗਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਰਬ 'ਤੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾਟਕ 'ਮਿਟੀ ਧੀਪ ਜਗ ਚਾਨਣ ਹੋਆ'

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਐਸ.ਐਸਕ. ਭੋਗ) - ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ 'ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ' ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ ਅਗਲਾ ਨਾਟਕ 'ਮਿਠੀ ਧੁੰਧ ਜਗ ਚਾਨਣ ਹੋਆ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਾਟਕ 'ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ' ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੁਰਿਦਰ ਯਨੋਆਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਗੋਲਡਨ ਇੰਡੀਆ ਰੈਸਟਰੋਨੈਟ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ ਵਲੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੈਸ ਮਿਲਣੀ ਦੇ ਅਯੋਜਨ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰਿਦਰ ਯਨੋਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਮੰਚਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਸ਼ਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਟਕ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਰ੍ਹਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਾਟਕ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵੀ

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਲੋਬਲ ਹਾਕ ਦੇ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਸਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜੇ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ ਦੇ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ਰ ਪਾਲੀ ਧੋਨ੍ਹਾ, ਹਰਮੀਤ ਚੌਥਰੀ, ਰੇਡੀਓ ਮਿਤੀ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੌਲਾ, ਜਗਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਹਰਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਂਦੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ' ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਵਿਰਸਾ, ਵਿਰਾਸਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਯਤਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨਾਟਕ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਦੋ ਕਦਮ ਅੰਗੇ ਰੱਖਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਧਨੋਆ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੱਗੀ, ਸਕਤੀ ਮਾਣਕ, ਸੋਨੀਆ ਚੇਤਾ, ਸੋਝੂ ਰਾਣਾ, ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਓਬਰਾਏ, ਅਨੁਪ ਚੀਮਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਅੰਜਲਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ, ਸਾਨ ਸੇਖੀਂ, ਪਿੰਕੀ ਸੰਧੂ, ਜਸਮੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਮਦਰਦ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਨਿਦਰ ਮੌਦੀ ਦਾ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਆਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ' ਦਾ ਜੁਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਰਜ਼ਗਾਰੀ ਪਿਛੇ 45 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕਰਜ਼ੇ ਥੱਲੇ ਦੱਬੇ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਭਰ 'ਚ ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਿਛੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਰਿਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 90 ਲੱਖ ਮਰਦ ਮਜ਼ਦੂਰ, 3 ਕਰੋੜ ਪੈਂਡੂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 3 ਕਰੋੜ ਪੈਂਡੂ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ 2 ਕਰੋੜ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਧੱਕੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਨੇ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਮੌਦੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛਤੀਸ਼ਗੜ੍ਹ 'ਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਗਰੀਬੀ ਅਮੀਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਤਾ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਵਧ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਮੌਦੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਗਿਣਨਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਮੁੜੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ।

ਇਸ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਪੁਲਵਾਮਾ ਵਿਚ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਂਡ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਉਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਦਾਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੌਦੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਹਾਂ, ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਲਾਮੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੌਡੀਏ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ

ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਵਾਦ ਸਨਮਨੀਖੇਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਬਾਲਾਕੋਟ 'ਤੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਮੀਡੀਆ

2016-17 ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 85 ਫੀਸਦੀ ਵਧ ਕੇ 1034 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਘਟ ਕੇ 225 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਹਿ ਗਈ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਦੀ

ਨੇ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

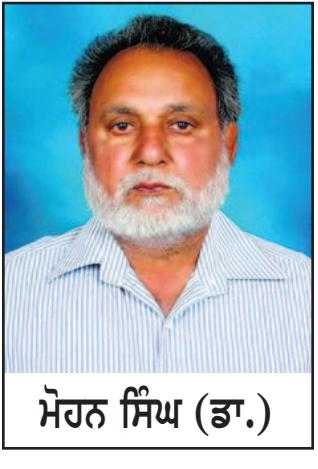
ਇਉਂ ਮੌਦੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੌਡੀਆਂ ਨੇ ਬੇਰਜ਼ਗਾਰੀ, ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ ਆਦਿ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਲਕਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਦੋਸੀ-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੇ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ

ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ 'ਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਲਵ ਜਹਾਦ, ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਰੋਕਣ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਜਬਰ ਅਤੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਨਿਸ਼ੰਗ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਧਵਿਸਵਾਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ

ਦਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਸਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰੰਤਰ ਦਰਾਂ ਲਕਰ, ਗੋਬਿੰਦ ਪਨਸਾਰੇ, ਗੋਰੀ ਲੰਕੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਬੁਧੀ-ਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕੱਤਡਪੰਥੀ

ਸਰੋਆਮ ਕਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਰਵਰਾ ਰਾਏ, ਉਸਾ ਭਾਰਦਵਾਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਸਥਾਨਿਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਰੀ ਮਾਓਿਵਾਦੀ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਯੂਏਪੀਏ ਵਰਗੇ ਸੰਗੀਨ ਕਾਨੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਢੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੋਂ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ, ਗਿਰੀ ਰਾਜ ਕਿਸੋਰ ਅਤੇ ਏਟੀਐਸ ਦੇ ਅਫਸਰ ਹੇਮੰਤ ਕਰਕਾ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਗੌਡਸੇ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਗਿਆ ਠਕੁਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੌਦੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੂ ਖਾਨ ਵਰਗੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੌਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਹੈ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 'ਤੇ)

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

ਸੁਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਜੁਝਿਆ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਤ ਦਾ ਰਾਸ਼!

ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ ਉਸਦੇ ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਜੁਝਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਕ ਖੱਜ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੱਜਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਰਿਸਰਚ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 46 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਖਰਾਬ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੱਸੀ ਗਈ। ਉਥੇ ਹੀ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 30 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਹੀ ਖਰਾਬ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 13 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਗਈ। ਇਸ ਖੱਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੋਂਗਲੇਈ ਚੇਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ

ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਬੰਧ ਮੌਤ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਖੱਜ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਮੌਤ ਤੀਜਿਆਦਾ ਸੰਕਾਚ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਚੇਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੱਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਸੁੰਘਣ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

FAIRWAY BODY SHOP

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡੈਟਿੰਗ ਤੇ ਪੈਂਟਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 6 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਨਿਵਾਰ ਵਾਰ ਤੱਕ-ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

Gurdial Aujla

1421 Industrial Parkway West #C
Hayward, CA 94644

510-538-2983

Darshan Aujla
510-750-6116

ਮੌਦੀ ਵਜਾਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੌਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਜਿਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਨਿਦਰ ਮੌਦੀ ਵੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਵਿਚ

ਵਿਚੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜਾਰਤ ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੌਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਤੇ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋਲ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਲੋਕ

ਸਭਾ ਚੋਣ ਲਡੀ ਸੀ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗਰਜੀਤ ਸਿੱਖ ਔਜਲਾ ਤੋਂ ਮਾਤ ਖਾ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਬਾਦਲ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਮੌਦੀ ਵਜਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਤੀ ਬਣੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੌਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL
ENROLLED AGENT
BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

TAX-INDIVIDUAL FAMILY, BUSINESS,
TRUCKING, BOOKKEEPING ACCOUNTS, PAY-
ROLLS & INCORPORATION, INSURANCE LIFE
Only-Agent. NOTARY, REAL ESTATE (SVA), EX-
PECTING REFUND : GET

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਸਰ

20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਸਿੰਖਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਚੁਕਣ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅਕਤੂਬਰ 1983 ਵਿੱਚ ਫਿਲਵਾਂ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਦੌਰਾਨ 6 ਹਿੰਦੂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉਤੇ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਤੇ 1984 ਵਿੱਚ ਜੁਨ ਤੱਕ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਆਮ ਲੋਕੀ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੁਨ 1984 ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੱਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਮਲਾ 'ਅਪਰੋਸ਼ਨ ਬਲ ਸਟਾਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਹਮਲਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਖਾੜਕੁਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਜਨਰਲ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦਾ ਆਵਾਜਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੀ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀਇਸ ਲਈ ਫੌਜੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਿੰਖ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਕਾਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦਾਅਵੇਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੰਖ ਆਗੂਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਹਮਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੂ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤ ਪੂਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੇਪਰ ਮੁਤਾਬਕ ਹਮਲੇ 'ਚ 83 ਫੌਜੀ ਤੇ 493 ਆਮ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸ਼੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 743 ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਾਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ 2004 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 800 ਲਾਸ਼ਾਂ ਆਪ ਗਿਣੀਆਂ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੇਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਨੇ ਪੱਤਰਕਰ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4,000 ਤੋਂ 5,000 ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਹੋਣੀਆਂ-ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ, ਜੁਨ 1985 ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਉਡਾਨ ਸੰਖਿਆ 182 ਦੇ ਜਹਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਮਕਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸਦੇ ਵਿੱਚ 329 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜੁਲਾਈ 1985 ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਉਤੇ ਅਮਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਅਗਸਤ 1985 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਤੰਬਰ 1985 ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਜਨਵਰੀ 1986 ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR.
NEWARK, CA 94560

Buta Ram Joshi Staff Reporter,
Fresno 559-803-0055

RAJ BUDWAL
MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਅਤਮ-ਮੰਧਨ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 28 ਮਈ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਸਭ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਤੀ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਇਲਾਕਿਆਂ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰੀਆਂ ਵੇਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਕਿਸੇ ਹਾਰੀ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵੇਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਗੁਣਗਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੈਤੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਦਕਿ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਕੇਵਲ ਅਠਾਂ ਹਲਕੇ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੀ ਸੀ।

ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵੇਟ ਪਈ। ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਵੇਟ ਮੌਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਿੰਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਤੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ 1920ਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਝਬਲ, ਬਾਬਾ ਖਤਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਘੁੱਹ੍ਯ ਘੋਲ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਸਿੰਖ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੇ ਸਿੰਖਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਬਾ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ 1966 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਬੁਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਤਾ ਗੰਢਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ-ਮੁੱਖੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਮੁੱਖੀ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਹੀ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੁਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਿਮੇਵਾਰਾਨਾ ਕਾਰਵਾਦੀ ਹੈ। ਵੇਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਾ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੁਸਰੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਜਿਹਾ ਨੇਤਾ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ ਜੋ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੀਨਾ 'ਤੇ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਹੀ ਭਟਕ ਗਈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦ ਦਾਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲੱਗੀ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੇ ਬੇਅਦਵੀਂ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਰੋਹ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੁਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਿਮ

ਅੱਜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਸਥਾਨ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ
ਅਸੀਂ ਜੁਗਤ ਤੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਗਵਾਹ ਪਏ ਬਣਦੇ
ਸਾਂ, ਦੁਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ
ਰੋਂਦੇ ਨੀਂਹੂ ਸ਼ਟਰਾਂਵਾਲੇ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਘਰ ਦੀਆਂ
ਸ਼ਰਤੀਆਂ ਨੌ ਵੇਟਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਲੰਧਰ ਹਲਕੇ ਦੀ
ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ ਵੇਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਉਹਦੀਆਂ
ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਵੇਟਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਗਿਣਤੀ
ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਿਅਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਗਾਨ ਹੋ ਗਿਆ,
ਪਰ ਸਾਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 850 ਦੇ ਕਰੀਬ
ਵੇਟਾਂ ਪਈਆਂ।

ਨੀਟੂ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਦੇਸ-
ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੱਕ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ। ਮੀਡਿਆ ਵਾਲੇ ਵੀ
ਉਹਦਾ ਕੁਰਸੀਨਾਮਾ ਲਿਖਣ ਉਹਦੇ ਘਰੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।
ਮੀਡਿਆ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਦਕਾ ਨੀਟੂ ਸਟਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ
ਚ ਹਰ ਘੰਟੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਤੱਥ ਜੁੜਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ
ਤਕ ਇਹੋ-ਜਿਹੀ ਬਾਤ ਵੀ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਨੀਟੂ ਹਾਰ ਕੇ ਵੀ
ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲੇ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਟੂ ਨੂੰ
ਵੇਖਣ ਤੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਲੋਕ ਦੂਜੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਹਦੇ
ਘਰ ਆਏ; ਇਸ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਜੇਤੂ
ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ
ਜੁੜੇ ਹੋਣ। ਲੋਕਾਂ ਦੂਜੇ ਸਹਿਰਾਂ 'ਚੋਂ ਕੇਵਲ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੇ
ਉਸ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਖਿਚਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਆਏ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ
ਇੱਕੋ ਸੁਰ ਵਿਚ ਸੁਣਨ ਹੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਨੀਟੂ ਨੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ
ਲਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਨੀਟੂ ਸ਼ਟਰਾਂਵਾਲਾ
ਸਾਡਾ ਕੀ ਲਗਦਾ ਹੈ? ਦੁਨੀਆ ਉਹਨੂੰ ਕਿਉਂ ਤਲੀਆਂ 'ਤੇ
ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਕੇਵਲ ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਜਨ ਕਰ
ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨੀਟੂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ
ਮਤਲਬ ਵੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਾਰ ਕੇ
ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਤਾਂ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ
ਲਈ ਸਾਮ-ਦਾਮ-ਦੰਡ-ਭੇਦ ਵਾਲੀ ਰਵਾਇਤ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ
ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਕਤਿਆਂ ਦੀ ਤਕਤੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ
ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਇਥੇ ਇਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਚੇਣ
ਲਤਨ, ਰੋਣਾ ਤੇ ਹਾਰਨਾ ਵੀ ਮਨ ਮੋਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ
ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਨੀਟੂ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ
ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਤੇ ਅਧ੍ਰਿਤਾ ਵੱਡਿਗ ਦੇ ਚੋਣ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਵੀਡੀਓਵਿੱਚ ਦੇਖ ਕੇ ਹਟੀ ਸਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਤੇ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦੀਆਂ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਦੀ ਰੱਝ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸੰਨ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਚੱਗ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੋਣ ਪੜਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਕੇ ਚਿੱਕੜ
ਸੁਟਿਆ। ਮੈਂ ਸੋਚੀ ਸੀ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ-
ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਏਨੇ ਕੋਹਜੇ ਬੇਲਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ
ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬੋਲ-
ਬਾਣੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੈਟਾਂ ਪਾ-ਪਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਲੀਡਰ
ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਰਜਨੀਤਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੱਭਿਆਕਾਰ

ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਿਉਹਾਰ
 ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਡਿਗਰੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ
 ਏਨਾ ਸੌਖਿਕਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਕੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ
 ਵੋਟਰ ਏਨੇ ਬੇਬਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ
 ਕਹੀ ਤੇ ਕਰੀ ਜਾਵੇ, ਅਸੀਂ ਅਵੇਸਲੇ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਗੱਲ ਮਿਰਾਂ
 ਤੋਂ ਹੀ ਲੰਘਾਈ ਜਾਣੀ
 ਹੈ? ਉਝ ਤਾਂ ਸਾਡੇ
 ਦਾਨੇ ਲੋਕ ਪੰਜ
 ਰੂਪਏ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
 ਪੈਂਚ-ਸਪੱਥ

ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਮਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ
ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ ਨਾਲ ਲੰਘਦੇ ਰਹਿਨਤਾ ਵਧ ਦੇਂਦੇ
ਨੇ; ਜੋ ਦਰਅਸਲ ਹੁਣ ਨੇਤਾ ਨਹੀਂ, ਅਭਿਨੇਤਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਨੇ
ਪਰ ਅਸੀਂ ਕੁੱਬਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ, ਨਿਰਾਸ
ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੁੜਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇ; ਕਿਉਂਤਿ
ਸਾਡੀ ਸੌਰ ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਨਾਇਕ ਬਲਵਾਨ ਬਲਿਸ਼
ਆਦਮੀ ਹੈ, ਜੋ ਤਨੋਂ ਮਨੋਂ ਧਨੋਂ ਤਕਤਾ ਹੋਵੇ।

ਖੁਗ ਬੀਤ ਗਏ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ਨਹੀਂ
ਮਿਲੇ; ਸਾਡੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਧੋਖਾ ਖਾਂਦੇ-ਖਾਂਦੇ
ਅੱਜ ਇਥੇ ਆਂ ਪੁੱਜੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਲੱਗਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੇਤਾ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਜਾਇਬਾਦ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ, ਪ

ਮੈਨੀਕਾ ਕਮਾਰ

ਨੀਟੂ ਸਟਰਾਂਦਾਲ
ਦਿਸਿਆ; ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਣਖ, ਭਾਵਕਤਾ ਤੇ ਝੁਸੇ ਵਰਗ ਭਰਪੂਰ ਭਾਵ ਦਿਸੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਖਿਡਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਮੈਂ ਨੀਟੂ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਦੀ ਸੋਭਾ ਇਹ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪਈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਤ ਨੇਤਾ ਦੀ ਛਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨੀਟੂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਨੈਤਿਕ ਹੋਸ਼ਲਾ ਮਿਲਿਆ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਵਾੜ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਭਲੇਮਾਣਸ ਦੀ ਭਲੀ ਨੀਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਏਦੇਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧਾਧੂਤਿਰੋਧ ਦੀ ਸਾਧਨ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁੰਢੇ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਨਿਆਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਅੰਦਰੋਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਮਚਦੀ ਏ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੀਏ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਇਹਦੇ ਮਾਤ੍ਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੋਂ ਕੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈਦੀ ਹੀ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵੱਟ ਹੋਈ ਚੁੱਪ ਸਾਡੇ ਸਵੈਮਾਣ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਦੇ ਡਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਅਣਖ ਥੋਹ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਣਖ ਗਵਾ-ਗਵਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਥੋਖਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ।

ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨੀਟੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ, ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਹੀਂ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ ਤੇ ਉਹਨੇ ਆਪ ਨੇਤਾ ਬਰਾਬਰ ਖੜੁਨ ਦਾ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨੇਤਾ ਬਣਨ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਜੋ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਵੈਟਰ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸੇਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਿਨ ਪਰਖਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਪਰ ਹੀਰੋ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਨਕ ਹੈ ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋਕ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਤੰਤਰ ਵਿਚ ਤਰਕ-ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਤੇ ਫੇਰ ਜਨਤ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਗੱਲ ਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਜੀਉਣ ਦਾ ਗੌਰਵ ਦਿੰਦੀ, ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਦੀ, ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਚੁਣੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਚੇਤ ਕਰਦੀ। ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਆਤਮਬਲ ਛਿਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨੈਤਿਕ ਬਲ ਗਵਾ ਕੇ ਕੌਮਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗਰਤ ਵਿਚ ਡਿਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਲਈ ਵੀ ਉਹ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦੀਆਂ ਇਹਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੋ। ਸ਼ਾਇਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੀਟੂ ਸ਼ਟਰਾਂਵਾਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਹੀ ਉਸ ਸੁਪਨਦਰਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਵਸੀਲੇ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਇਖਲਾਕ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਤਾਕਤਵਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਾਂਦਾ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤੰਤ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਨੀਟੂ ਸ਼ਟਰਾਂਵਾਲੇ
ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਯਾਤਰਾ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇਗੀ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਅੱਜ
ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਆਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ
ਬਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂਕਿ ਸਨ੍ਦ ਰਹੇ।

ਸਾਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਿਕ ਆਨੰਦ ਬੰਦੇ ਲਈ ਵੰਗਾਰ

ਵੱਡੇ ਨਾਅਰੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਛੋਟਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਇਹ ਅਸੀਂ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਹ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਆਦਮੀ ਜਦੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਕਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਅਸੀਂ 'ਜਸਟਿਸ ਫਾਰ ਜਸਪਲ' ਵਰਗੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਹਰ ਥੋ-ਇਨਸਾਫ਼ੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੰਦਤਾਰੀ ਘਟਨਾ ਧੂਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਘਟਨਾ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸਤਕਾਂ ਉਤੇ ਆਉਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਲੀਸ ਕਿਸ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ 'ਜੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ' ਆਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀ ਦੇ ਗਲੇ ਉਤੇ ਚਾਕੂ ਫੇਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਰਾਮ ਰਾਮ' ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਤੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬੈਲਟਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਆਪਣੇ ਸਹਿਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਸ਼ਡੇਟਕ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਨਸਾਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਗਕਟ ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨੇ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਅੰਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ, ਫੇਲ੍ਹੁ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਕੇਵਲ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੋਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਲੇਕ ਜੋ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਉਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਉਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਮਝਦਾਰ ਨੇਤਾ ਦੀ
ਨਜ਼ਰ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀਤ੍ਰੀਆਂ ਉਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਕਿ ਸਮਝਦਾਰ ਨੇਤਾ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ
ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕਣ
ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹੀ ਵੱਡੀਆਂ
ਕਰਸੀਆਂ ਉਤੇ ਜਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਆਦਮੀ
ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਛਾਈ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਵੀ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ
ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾਉਣੇ ਹਨ, ਕਿਸ ਨੂੰ
ਕਿਸਾਵਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੁਸਾਵਿਣਾ ਹੈ।

ਅੱਜਕੱਲੁ ਦੇਸ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਦਿਲਤਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੋਂ ਉਤੇ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੈਂਕਡ, ਮਰਦਾਨਗੀ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਦਾ ਨੰਗਾ ਚਿੱਟਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸਿਆਸਤ, ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਖਿਆ ਹਲੀਮੀ, ਦਇਆ, ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਸਿਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਗੁੱਸਾ, ਭੈਅ ਅਤੇ ਭੜਕਾਹਟ ਪੈਂਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਵਕਾਲਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਆਖਦੇ ਹਨ- “ਆਖਰ ਮੈਂ ਵੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਹਾਂ!” ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਭਾਵਨਾ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਚਾਈਆ ਛੁਹਣ ਦਾ ਸੌਕਰਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਚੁਰਾਸੀ ਲੋਭ ਜੂਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਬਲਕਿ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਅਜਾਈ ਗ਼ਆਓਣ ਲੱਗਿਆਂ ਲੋਕ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ। ਕਿਨੇ ਹੀ ਜੀਵਨ, ਭਰੁਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੰਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਨਿਵਾਰੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਭੁੱਲੇ ਵਿੱਸਰੇ ਸੋਮਿਆਂ ਵੱਡੇ ਮੌਤਾ ਕੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗੰਬਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋ

ਵਿਹਾ ਚੁੱਕੇ ਸਮਝ ਕੇ ਸੰਦੂਕਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਰਾ ਤੋਂ ਫੇਰਲਾਹ ਦੀ ਲੋਤ ਹੈ।

ਧਰਮ ਕਈ ਜ਼ਿੰਦਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਖੇ
ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਜ਼-ਪੱਧਰੀ ਵੀ, ਰੰਤੀ
ਰਿਵਾਜ਼ ਵੀ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ
ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਰਿਸ਼ੀਆਂ
ਅਤੇ ਪੈਂਗੰਬਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਦੀਆਂ
ਤੋਂ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਤਾਹਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਤਵਾ

ਤ ਇਨਸਾਨ ਉੱਚਾ ਹੋ ਦਿਕਾਹੁ ਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ
ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਪੈਗੀਬਰ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ
ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਰਚਾਰ
ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅਜ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ
ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ
ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਹੋ ਜਾਣ ਪਰ ਕਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਮਿਸਾਲਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਸਾਖੀਆਂ ਅਤੇ
ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜ ਵੀ ਸੌਚ ਮੰਨੇ ਦੇ ਹਨ; ਭਾਵ ਉਦਾਹਰਣ
ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਫਤ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦਾਹਰਣ
ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੱਕਾ ਘੁਮਾਇਆ ਸੀ ਜਿਥੋਂ
ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਸ ਸਾਖੀ ਵਿਚਲਾ ਇਹ
ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹਰ ਥਾਂ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਕਿਸੇ ਇਕ ਥਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਵਿੰਤਰ ਮੰਨਣਾ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ।
ਜੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਅਤੇ
ਪਾਇਆਂ ਵੋ ਚਾਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵੋ ਸਾਡੇ ਹੋਣੇ।

ਮਸਾਜਦਾ ਦੇ ਝੁਗੜ ਕਦ ਦੇ ਸੂਰ ਹ ਗਈ ਹੁਦਾ।
 ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਜੋ ਗੁਣ ਦੋਏ
 ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਣ ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਪੈਰੀਬਾਲ
 ਆਪਣੇ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ
 ਈਸ਼ਵਰ ਨਿਰਪੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂ-ਪਸੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਦਇਆਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਭੈਅ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਇਹ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਕਿਨਾ ਬਿਹਤਰ ਬਣ ਸਕਦਾ
 ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਜਾਰੀ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਜਾ-ਪਾਠ ਕਰਦਾ
 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਾਡੇ ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਈਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਅਰਦਾ
 ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਈਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਕਿਨਾ ਛੋਟਾ ਅੰਦਰ
 ਪੱਖਪਾਤੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਜਾ-ਪਾਠ ਅਤੇ ਗੀਤੀ

ਰਿਵਾਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਬਣੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇਹ ਪੌਤੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਸਿਧਾਂਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਹੁਣ ਜਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋੜਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਕਰੋਂਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਰੀ, ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ, ਰੀਡੀ-ਰਿਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲਾ ਪੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਉਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੀਤਾ ਸੱਕ ਲੈਣਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਤਾਂ ਚੁਕ ਲਈ ਚਹੁਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਗਉਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰੇਤ ਹੱਥ ਫੇਰਨ ਨਾਲ ਬੀਬੀਪੀ (ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ) ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਆਪਣੇ ਸਰਘ ਤੋਂ ਡਰਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਭੁਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਜਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਕਬੀਰ ਅਤੇ ਫਰੀਦ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪਸਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰਗਜ਼ੋਬ ਦੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਟੰਨਾਵਿਆ।

ਬੁਹਤੀ ਦੂਰ ਨਾ ਵੀ ਜਾਈਏ ਤਾਂ 2019 ਦੀਆਂ
ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੇਤੀਜੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ
ਹਨ ਕਿ ਧਰਮ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਚੇਤਨਾ ਨਹੀਂ, ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ
ਤਾਕਤ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ
ਚੱਗੇ ਅਤੇ ਜਾਇੰ ਹੈ।

ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅੱਜ਼ਾਰ
ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਮਝੀ ਜਾਣ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ
ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੰਕਟ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ
ਬਣਾਈ ਏ। ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰੀਏ, ਸਿਆਸਤ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਧੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸਤ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ-ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਵੇਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਉਲਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਹਾਲੀਆ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤਿਆ ਬਲਕਿ ਨਤੀਜੇ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਇਥੇ ਤਿੱਖੀ ਵਰਗ ਵੰਡ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਭਖਵੇਂ ਮੁੜੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਮਸਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੁੰਡੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ ਬਾਵਾਂ ਉਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੂਜਾ ਸਬਾਨ ਵੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਸੂਬਾਂ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ 13 ਵਿਚੋਂ 8 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਲਈਆਂ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖੁੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹੋਏ ਛੋੜੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਤਲੇਅਮ ਦਾ ਮੁੰਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੂਰੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇਹੀ ਦੋਵੇਂ ਮੁੜੇ ਭਾਰੂ ਰਹੇ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿੱਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਨੇ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੇਖਾਈ ਦਿੱਤਾ।

ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀ ਵਰਗ ਵੰਡ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ, ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਤਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਭੁਗਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਬਾਧਨ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁੜ ਦੇ ਧਿਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕੱਟ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰੂਪ ਜਨਸੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਲਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਤਾ ਫਿਰਕੂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਮੁੜ ਵਿਉਤ ਲਈ ਲੋਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੌਜੂਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫਿਰਕੂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਸੋਰ ਨਾਲ ਉਭਾਰਿਆ।

ਸੂਬੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਮੋਦੀ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਾਨ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਝਣਾ-ਪੱਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਚੁਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਮਾਡੇ ਮੋਟੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ।

ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅੱਖਬਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਇੱਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰੇਗੀ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਗਭਾਗ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੁਣ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੀਜੇ ਬਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਖ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ 2014 ਤੋਂ ਫਿਰ 2017 ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤੰਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀਟ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਡਿਗਿਆ ਵੇਟ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕਿਲਾ ਹੈ ਪੁੱਟੇ ਜਾਂਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੜ ਉਭਰ ਸਕਣ ਉਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

'ਆਪ' ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਿਕੇ ਮੋਟੇ ਧਤਿਆਂ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੌਬਾ ਫਰੰਟ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲੂ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁੜ ਦੇ ਧਿਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕੱਟ ਲਿਆ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਹੋਰ ਮੁੱਤਵਾਪੁਰਨ ਮੁੜੇ ਵੀ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ। ਇਹ ਮੁੜੇ ਸਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਡੁਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਨੇਜ਼ਵਾਨਾਂ ਦਾ ਝੂਠੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਤਲ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੰਦਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁੜ ਦੇ ਧਿਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕੱਟ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਅਟਕਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸੁਧਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਿਹਤਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਤਲ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੰਦਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁੜ ਦੇ ਧਿਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕੱਟ ਲਿਆ ਹੈ।

ਲਈ ਨਰਮ ਗੋਸ਼ਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੂਜਾ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ ਅੱਖ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਰ ਸਦਾ ਨੀਵੀਂ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਬਠਿੰਡਾ ਸਹਿਰੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਾਨ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 2014 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਾਨ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਵੱਧ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਹੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੈ ਹੈ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਿਤਾ ਸਕੇ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਕਈ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੱਡ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨੂੰ ਕ ਸ ' ਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਸੌਖਿਆ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਭਾਪਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਜਿੱਤੀ ਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਸੀਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੱਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੇਚੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗਾਂ ਦੀ ਸੀਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੱਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੇਚੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗਾਂ ਦੀ ਸੀਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੱਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੇਚੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗਾਂ ਦੀ ਸੀਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੱਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੇਚੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗਾਂ ਦੀ ਸੀਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੱਡ ਕ

ਕਦੋ ਹੋਵੇਗਾ ਪਾਸ ਐਰਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿੱਲ?

ਦਮਨਜੀਤ ਕੌਰ

ਸੰਨ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨਡੀਏ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕਾਂਗਰਸ, ਸੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਡੈਮਕ੍ਰੈਟਿਕ ਅਲਾਈਨ (ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਰਟੀ, ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਏਕਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਮਾਰਕਸਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਫਰੰਟ) ਚੋਣ ਪਿਛ ਵਿਚ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਗੱਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 2 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਪੁਰੁਚੀਆਂ ਹਨ ਬਿੰਡਿਆ ਤੋਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿ ਸੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਜੋ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿੰਡਿਆ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਦੀ ਬਲਸਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਦੀ ਨੀਨਾ ਸਿੱਤਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਦਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਖਾਲੜਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਸੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ 36 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 9 ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕਿਰਨ ਖੇਰ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 8000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 724 ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 78

ਹੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹਿਲਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 16ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ 64, 15ਵੀਂ, 14ਵੀਂ ਤੋਂ 13ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ 52, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 12ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 44 ਅਤੇ 11ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 41 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸੰਸਦ ਤਕ ਪੁੱਜੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਲ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ 11 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਤਡੀਸਾ 'ਚੋਂ 7 ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚੋਂ 6 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ 29 ਸੂਬਿਆਂ 'ਚੋਂ 22 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ 7 ਸੂਬਿਆਂ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਮੁੰ-ਕਸ਼ਮੀਰ, ਮਨੀਪੁਰ, ਮਿਜ਼ੌਰਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਤੇ ਸਿੱਕਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਗਪਗ 222 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਆਜਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਦਕਿ ਇਸ ਵਾਰ 4 ਟਰਾਂਸੰਜੰਡਰ ਵੀ ਸੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਜਿੱਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸੰਨ 2019 ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਯੂਐਨ ਡਾਟਾ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਲਗਪਗ 1.37 ਅਰਬ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਚਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ 78 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜਿਆਦਾ ਹਨ

ਜੋ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਚੁੱਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

108ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 2008 ਅਧੀਨ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿੱਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ 33 ਫਿਸਦੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਲੇ ਤਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੀ ਲਟਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ 9 ਮਾਰਚ 2010 ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ

ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ 13 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 2 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸੰਸਦ ਤਕ ਪੁੱਚੀਆਂ ਹਨ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਨੂੰਹ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਰਿਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਨੀਵਾਂ ਦੀ ਇਖਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਕੁ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹੀ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀਆਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਹਾਲੇ ਤਕ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਲਮਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀਬੀਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕੋਈ ਸੁਭ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਾਰਦ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਿਦਰ ਮੌਦੀ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਇਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਇਹ ਚੁੱਣੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਸਦਕਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਬਚ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦਾ ਸੈਦਾਨ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ?

ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਗੈਰੂ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਦਾ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

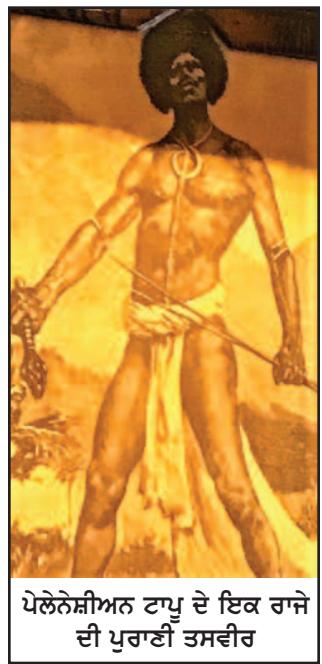
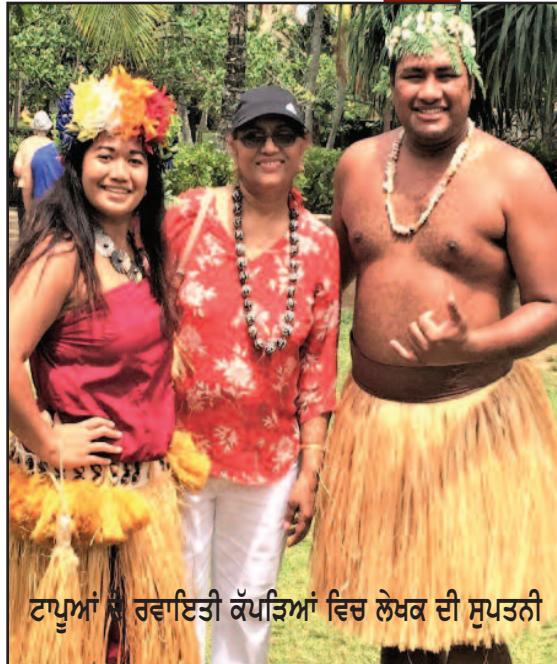
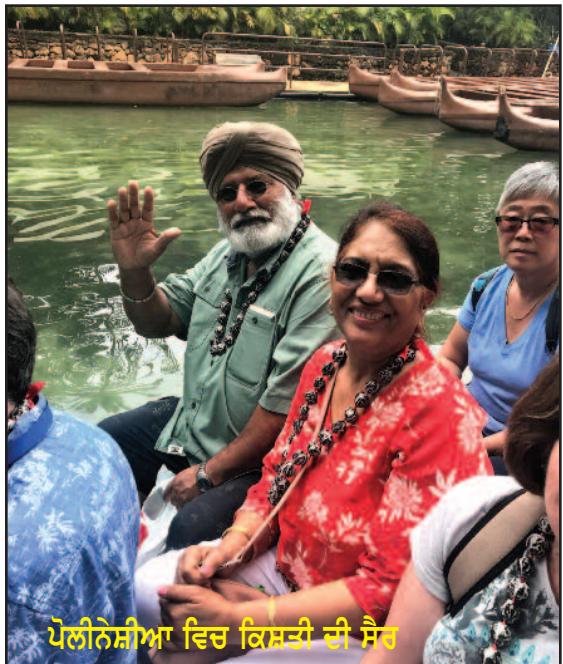
ਇਹ ਕੋਈ ਸੁਭ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਾਰਦ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਿਦਰ ਮੌਦੀ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਇਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਅਖਤਿਅਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦਾ ਸੈਦਾਨ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ?

ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੇਵਰਾਂ 'ਤੇ ਗੋਂਗ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਝਗੜਾਲੂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ।

ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਕਾਂਡ: ਸਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਚਲਾਨ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ

ਫਰੀਦਕੋਟ- ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਵਿਸੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਮਹਾਰੂ ਸਿਰ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 5 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਉਹ ਅਧੀਨ ਦ

ਹਵਾਈ ਦੇ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਸੈਰ-2

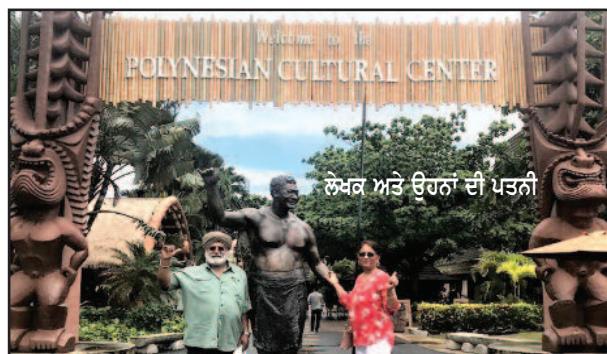

Balbir Singh M.A.
Tel : 510-938-7771

ਸਾਡੇ ਉਥੇ 8 ਦਿਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਸਨਿ-ਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੁਸਰੇ ਦਿਨ ਵੀ ਵਿਹਲੇ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਪਰਲ ਹਰਬਰ ਵੇਖਣ ਚਲੇ ਗਏ ਸੀ।

ਪਰ ਲ ਹਰਬਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ ਐਚ। ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੋਟਲ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਧੇ ਐਚ। 1 ਈਸਟ ਵੱਲ ਧੂਰ ਸਮੰਦਰ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਚੱਲ ਪਏ। 15-20 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਈਵੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਥੋਂ ਸਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 72 ਨੰਬਰ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਸਤਕ ਸੂਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮੰਦਰ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਢੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 10-15 ਮੀਲ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਥੋਂ ਇਕ ਐਸੀ ਜੰਗਲੇ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੈਲਾਨੀ ਲੋਕ ਖੜ੍ਹ-ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਕੁਝ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆਂ। ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਚਲਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਭਿੰਡੀ ਮੁੜਨਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ। ਉਥੇ 25-30 ਮੀਲ ਦੂਰ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਓ ਕੁਝ ਮੀਲਾਂ ਤੇ ਅਗਲੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਮੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਅਸੀਂ ਇਕ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸਮੰਦਰ ਵਿਚ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਤੱਕ ਰੇਤਲੇ ਤਤ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵਕਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਟੂਰ ਵਿਚ 9 ਘੰਟੇ ਦੇ ਟੂਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ Polynesian culture centre 55-370 Kamehameha Hwy, Laie, Qahe, Hawaii 96762 ਵਿਖੇ ਹੈ। ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਇਕ ਘੰਟਾ 10 ਕੁ ਮਿਟਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਭਾਵੇਂ ਪੈਂਡਾ ਸਿਰਫ

ਬੰਦਾ-ਬਾਂਦੀ ਤੇ ਕਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਨਾਲ ਜੰਗਲੀ ਹਰਿਆਵਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਇਕ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਖੁਸ਼ਬੂ ਖਿੱਖੇਰ ਰਹੀ ਸੀ।

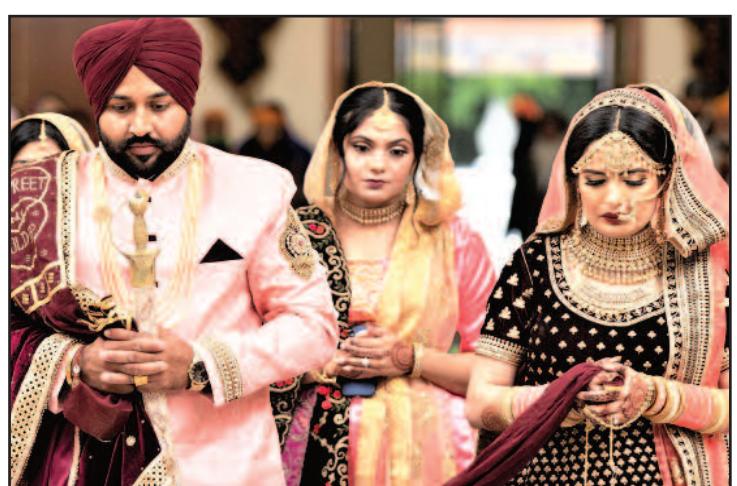
ਅਸੀਂ ਸੈਂਟਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਲੱਗੇ। ਸਾਡਾ ਇਕ ਗੁਰੂਪ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ 9-10 ਲੋਕ ਸਨ ਤੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਾਲ ਪੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਗਾਈਡ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਉਸੇ ਟਾਪੂ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਲੋਹੀ (Alohi) ਹੈ। (Aloha ਦਾ ਭਾਵ ਭਾਵੇਂ ਸਵੇਰੇ ਦੀ ਸਤਿਸੀ ਅਕਾਲ ਜਾਂ ਨਮਸਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ 9 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ 12-13 ਐਸੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾਂ ਵਿਖਾਉਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਟਾਪੂਆਂ ਨਾਲ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੋਲੀਨੀਸੀਅਨ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ 9 ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਗਾਈਡ ਲੜਕੀ ਆਲੋਹੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਪੂਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਉਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਆਈਲੈਂਡ ਤੇ ਹੋਰ ਟਾਪੂਆਂ ਬਾਰੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮੇਅਾ, ਉਕੂਲੇਲੇ, ਗਾਜੇਬੋ, ਕਨੈਅਟੂਰ, ਹਵਾਈਅਨ ਸੈਰ, ਰਾਪਾ ਲਈ, ਟੋਂਗਾ, ਤਾਹਿਤੀ ਫੀਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸਿਅਨਲ ਨਾਲ ਫੀਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚੀ ਵਿੱਦਿਆ ਵੀ ਦਿੰਦੇ

ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਲੱਕੜੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। 800 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੱਕੜੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਜ਼ਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਲਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਦੋ ਵਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੰਬਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯਾਨਿ ਕਿ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਰੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸਿਅਨਲ ਨਾਲ ਫੀਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚੀ ਵਿੱਦਿਆ ਵੀ ਦਿੰਦੇ

ਹਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਗਾਈਡ ਲੜਕੀ ਦੇ ਕੰਨ ਨਾਲ ਟੰਗੇ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ ਕਿ ਆਲੋਹੀ ਫੁੱਲ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੁਸੀਂ ਟੰਗਿਆ ਹੋਏ ਹੈ, ਦੂਸਰੀ ਗਾਈਡ ਲੜਕੀ ਨੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ। ਆਲੋਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੱਜੇ-ਪਾਸੇ ਫੁੱਲ ਟੰਗਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝਮਾਈ ਹੋ ਚੱਕੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਕਿ ਕਈ ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫੁੱਲ ਲਾਇਆ ਹੈ ਵਾਲਾਂ 'ਚ। ਆਲੋਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੋਚ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਫੁੱਲ ਸਿਰ ਉਪਰ ਲਗ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਈ ਦੇ ਲੋਕ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਲੜਕੀ ਦਾ ਹਾਲ ਮਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ। ਉਥੇ ਜੇ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਨਦਾਰ ਤੇ ਇੱਜਤ ਮਾਣ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨ ਕਰੋ ਮੈਂ ਜਾਂਦੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਮੀਟ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਨਦਾਰ ਸਬਜੀਆਂ-ਦਾਲਾਂ ਵਾਲੀ ਪਲੇਟ ਬਣੇ ਕਿ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ।

ਇੱਨੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜੀ ਵੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਨ ਖਾਸ ਹੋਇਆ। ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਹੀ ਪੈਸੇਫਿਕ ਸੀਏਟਰ 'ਚ ਸੋਅ ਵੇਖਣ ਚਲੇ ਗਏ। ਡੱਕ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸੋਅ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਜਿਦਗੀ ਤੇ ਰਾਸ਼ਿਆਂ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਖਿਆ ਦਰਸਾਈ ਗਈ। ਇੱਨੀ ਸੋਹਣਾ ਸੋਅ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀਰ-ਰਾਂਚਾ ਦੀ ਵਿੱਖਿਆ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ। ਕੁਝ ਰਲਵਾਂ-ਮਿਲਵਾਂ ਹੀ ਸੋਅ ਸੀ। ਰਾਤੀ 9 ਵਜੇ ਚੱਲ ਕੇ ਡੇਂਡ ਘੰਟੇ 'ਚ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਆ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਭਾਤ ਮਾਰ ਕੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਵਿਹੇਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਤਿਆਰ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਏ। ਸਾਡਾ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਇਉਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਹੋਵੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ)

ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਦੇ ਖੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰੋਲਕਾਂ

ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਇੱਥੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਤੇ ਬੀਬੀ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੁਭ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਬੀਬੀ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਜੋ ਪਿਤਾ ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੋਤੇ ਤੇ ਬੀਬੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਜੋ ਪ੍ਰੁੱਤਰੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੋਇਆ।

ਮਈ 18, 2019 ਨੂੰ ਹੋਏ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੇ

ਮਗਰੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਮਈ 19, 2019 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਇਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਦੁਬਾਈ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਤੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸੁਭ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ। ਇਸ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹੇ ਭਗਾ,

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਵਿੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਲਤਕੀ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਫਰੀਮਾਂਤ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋੜੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਓਟ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ

ਬਣੀ ਰਹੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ www.rajasingh-photographer.com ਵੱਲੋਂ ਇੰਡੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ। ਦੂਰੋਂ ਨੇਤੀਓਂ ਆਏ ਸਾਰੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।

(ਹੋਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਦੇਖੋ)

ਸ.ਭੁਖਿਦਰ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਦੇ ਖੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰੋੱਟਕਾਂ

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.

YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Charanjit S Uppal
D.D.S.

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppaldental.com

**Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted**

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

* \$5 credit on over-the-counter products for newly transferred patients

* ਅਸੀਂ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਤੇ ਨਿਊਆਰਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
* ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਚੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਅਸੀਂਆਪ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਇੱਥੇ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ।
* ਦਵਾਈਆਂ ਨਕਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰੇਟ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੈਚ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫਾਰਮੇਸੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

(510) 797-2772

37323 Fremont Blvd, Fremont, CA 94536

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਗੰਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੀ ਅਤੇ ਮੁੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੌਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੂਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸ਼ਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL: **510-797-7111** FAX: 510-739-6350

(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES

WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

**Quick Lube
& Smog**

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

PH 510-757-6775

FAX 510-292-0330

ਜਿੰਦਗੀ ਢੋਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਉਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ

ਅਕਸਰ ਮਨ ਵਿਚ ਖ਼ਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੈ? ਮਨ ਜਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ। ਜਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹਰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ (ਸਮੇਂ, ਸਥਿਤੀ, ਸਥਾਨ, ਸਮਝ, ਤਜਰਬੇ, ਅਨੁਭਵ, ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ) ਨਜ਼ਰੀਆ, ਸਮਝ ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਰੁੱਤਬੇ, ਗਿਆਨ, ਤਜਰਬੇ, ਅਮੀਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਸਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਇਕ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਤ੍ਰਹਾਂ ਹੈ। ਜਿੰਥੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ, ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਨਿਭਾਈ ਹੋਣੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪੈਂਡਾਂ ਯਾਦਾਂ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਚੌਤੇ, ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਸਵੰਦ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ, ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਜੋਂ ਵਸਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਸਾਰੂ, ਸੁਚਾਰੂ ਤੇ ਇਗਾਨਦਾਰੀ ਭਰੀ ਨਿਭਾ ਕੇ, ਦੁਸਰਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਕੇ, ਮਾਨਵਤਾ, ਜੀਵ ਜੰਤ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਕੇ, ਲੋਤਵੰਦਾਂ ਦੀ

ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਭਰਪੂਰ ਵਿਵਹਾਰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਉਸਾਰੂ, ਸੁਚਾਰੂ ਤੇ ਉਤਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵਨ ਤਜਰਬੇ, ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ, ਗਿਆਨ ਤੇ ਅਨਭਵ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੁਸਰਿਆਂ ਤੱਕ ਵੰਡਣਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜੀਆਂ ਲਈ ਸੰਜੇ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਤੇ ਵਧੀਆ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਵਾਂਗੇ, ਤਦ ਹੀ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛੋਕਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਵਿਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਵਿਚ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਉਤਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿੰਦਗੀ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਭਾਵਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵ ਜੰਤ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ

ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਅਸਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਰੰਗਮੰਚ ਵਿਚ ਜਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਡੇ ਰੱਖੇ ਰਿਆਂ ਤੇ ਮਹਾਂਪਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਢੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਅੰਦਰ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਸਾਦਗੀ ਦਾ ਗੁਣ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਦਗੀ ਸਕੂਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਰਾਏ ਧਨ, ਪਰਾਈ ਵਾਸਤੂ, ਪਰਾਏ ਤਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਅਤੇ ਦੁਸਵਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਚਾਹੜ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਸੀਆਂ ਖੇਤੇ ਅੰਦਰ ਬੇਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੰਗਮੰਚ ਬੇਰੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਈਰਖਾ, ਲੋਭ, ਦਿਖਾਵਾ, ਬਿਨਾਂ ਮਿਹਨਤ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਤੇ ਨਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ

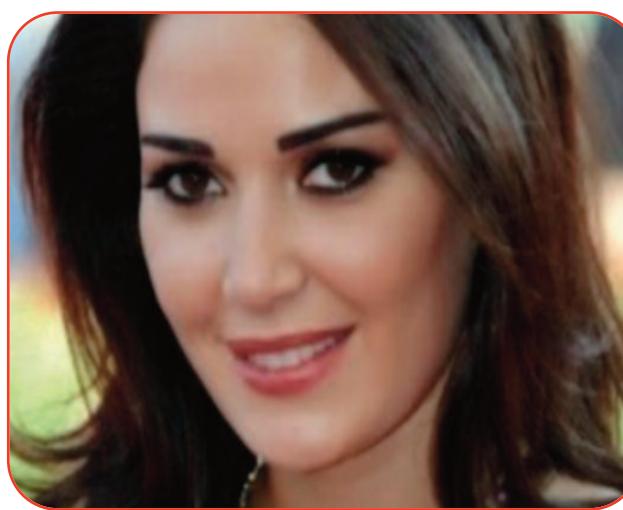

ਮੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਬਚਦੇਂਗ, ਖੇਖਲਾ ਤੇ ਅਸ਼ੰਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅੰਦਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਦਗੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਕਰਮਸੀਲਤਾ ਵਰਗ ਮਹਾਨ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨਾ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੰਗਮੰਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਰੰਗਾਂ, ਖੂਸੀਆਂ, ਖੇਤੀਆਂ, ਸਕੂਨ ਤੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਮੰਚ ਬਣ ਜਾਵੇ।

ਘਰ ਵਿਚ ਬਣੇ ਇਹਨਾਂ ਫੇਸ ਪੈਕ ਨਾਲ ਪਾਓ ਆਇਲੀ ਸਕਿੱਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਡੂਟਕਾਰਾ

ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਨਬਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪਿੱਪਲਸ, ਦਾਗ ਧੱਖਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਚਮੜੀ ਆਇਲੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਹਿੰਗ ਪ੍ਰਾਡਕਟਸ ਅਤੇ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਇਨਵੈਸਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਇਲੀ ਸਕਿੱਨ ਦੇ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਇਲ ਦੀ ਸਨਸਕ੍ਰੀਨ, ਕਲੀਜਰਸ, ਜੈਲ ਅਤੇ ਕ੍ਰੀਮ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚਮੜੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸੇਬ + ਸ਼ਹਿਦ- ਸੇਬ ਦੀ ਗੁੱਦੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਚਮੜੀ ਮਹਿਦਾਰ ਮਿਆਓ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਆਇਲੀ ਸਕਿੱਨ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਬਿਹਤਰੀਨ ਨੁਸਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੈਚੂਰਲ ਸਕੂਬ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਫ਼ਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਡੈਂਡ ਸਕਿੱਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਲੈਕ ਹੈਡਸ ਅਤੇ ਵਾਈਟ ਹੈਡਸ

ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇਲਾ + ਸ਼ਹਿਦ- ਅੱਧੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਕੇਲੇ ਨੂੰ ਮੈਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਚਮੜਾ ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਨਿੱਬੂ ਦਾ ਰਸ ਮਿਕਸ ਕਰੋ। ਇਸਾਰੂ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਗਾ ਕੇ 20 ਮਿੰਟ ਦੇ ਲਈ ਹੋਏ ਕੇ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਫਿਰ ਗਰਮ ਤੱਲੀਏ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ। ਨਿੱਬੂ ਨੈਚੂਰਲ ਕਲੀਜ਼ਰ ਦਾ

ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਮੜੀ ਦੇ ਐਕਸਟ੍ਰਾ ਆਇਲ ਨੂੰ ਸੋਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਟੈਨਿੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਡੇ ਦਾ ਫੇਸ ਪੈਕ- ਅੰਡੇ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਕਸਾਅ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਐਕਸਟ੍ਰਾ ਆਇਲ ਸੋਖਣ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਡੇ ਨੂੰ ਤੋਤ ਕੇ ਉਸਦੇ ਵਾਈਟ ਅਤੇ ਜੈਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅੱਲੋਂਗ ਕਰ ਦੇਂਵੋ। ਹੁਣ ਰੁਈ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੀਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਓ। 10 ਮਿੰਟ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋ ਲਓ। ਸਕਿੱਨ ਨੂੰ ਗਲੋਇੰਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਅੰਡੇ ਦਾ ਫੇਸ ਮਾਸਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਹੈਲੀਦੀ ਸੀ।

ਮੈਂਗੇ ਮਾਸਕ - ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਮੈਬ ਦੇ ਗੁੰਦੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸਲ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਮਾਸਾਜ ਕਰੋ। 10 ਮਿੰਟ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਾਰੂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋ ਲਓ। ਮੈਂਗੇ ਮਾਸਕ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਪੌਰਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਾਰੂ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪੈਪਰਮੰਟ ਟੋਨਰ - ਪੈਪਰਮੰਟ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਐਸਟ੍ਰੀਜੈਟ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਟੋਨਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਿੱਪਲ, ਮੁਹਾਸੇ, ਖੁਜਲੀ, ਟੈਨਿੰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਕੁਲ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦੀਨੇ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਹਓ। ਠੰਡਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਾਰੂ ਕਾਟਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਫਰਕ ਦੇਂਓ।

ਇਟਮੀਲ + ਐਲੋਵੇਰਾ - ਐਲੋਵੇਰਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਐਟੈਂਟੀ ਇੱਪਲੇਸੈਟਰੀ ਐਲੋਵੇਰਾ ਪਿੱਪਲਸ, ਟੈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸੈਡੀਕਲ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚ ਇਹ ਚਮੜਾ ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਚਮੜੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਚਮੜੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮੇਰਚੇ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨੰਬਰ ਇਕ ਕਿਉਂ ਹੈ ਨਾਰਵੇ

ਜਲਵਾਯੁ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸਾਈਂਸ ਜਨਰਲ ਵਿਚ ਛੱਪੀ ਰਿਸਰਚ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਸਾਡੀ ਸੋਰਚ ਤੋਂ 40 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੌਜੀ ਨਾਲ ਗਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਯੂ. ਐਨ. ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 2018 ਵਿਚ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਖ਼ਤ ਕਰਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਰਾਏ ਤਾਂ ਵਧਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ 2040 ਤੱਕ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹ, ਸੋਕਾ, ਅਕਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਲਵਾਹੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਨਾਲ
ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਫਰ
ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਗੁੱਡ ਕੰਟਰੀ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ
ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਮੁਲਕ ਇਸ ਵਿਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਦਾਨ

ਤੱਕ ਹੈ। ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਬੁਝ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਨਾਰਵੇ ਵਿਚ ਬਾਈਕ ਸੋਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ 'ਅਬੇਨ ਸੋਅਰਿੰਗ' ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਸੀ. ਈ. ਓ. ਅਕਸੈਲ ਬੇਨਟਸੈਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੰਸਕਿਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਧਰਮ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੌਸਮਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਬਾਹਰ ਝਪਕੀ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਓਸਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸਿੱਧੇ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਆ-ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

2019 ଦିଚ୍ ଯୁରପୀ କମିସନ ନେ ଜଳ ମାରଗ
ବ୍ୟାଲ କରନ, ସାଈକଲିଂଗ ଅତେ ସରଵଜନକ ଟରାଂସପୋରଟ

ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੁਰਤਗਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦਰ 'ਤੇ ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਨਵਾਇਅਤੀਕ ਊਰਜਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਗ੍ਰਿੱਡ ਨੂੰ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਰੀਆਨਾ ਮੈਂਗਲਹੇਸ ਮੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਰਤਗਾਲ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਿਟੇਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਬਾਂਡਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੱਤੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੋਲਰ ਪੈਨਲ ਲਗਵਾਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੰਥ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਹ ਪੰਥ ਲਗਵਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਬਾਰਿਸਟ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕੱਪੜੇ ਯੋਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਾਲੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਪੁਰਤਗਾਲ ਵਿਚ ਰਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵੇਡੀ ਵੇਨੇਬ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਲਿਸਬਨ ਵਿਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਕੂਟਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਕਾਮਯਾਬ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਇਕੋ-ਫੈਂਡਲੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਉਰੁਗਵੇ ਪਲੈਨੇਟ ਅੰਡ ਕਲਾਈਮੇਟ ਇੰਡੈਕਸ
 ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੱਬਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ।
 ਸਮਾਜਿਕ ਅੰਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸਨੂੰ
 ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਾਲਾਘ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਨਵਿਆਉਫ਼ੋਗ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ
 ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਗਲੋਬਲ ਲੀਡਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਰੁਗਵੇ-
 ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਲਾ ਮੇਂਡੇਜ ਬਲਾਗ ਲਿਖਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕੱਹਿੰਦੀ
 ਹੈ, ਉਰੁਗਵੇ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ

ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੁਚਰ ਅੰਕ ਦਾ ਮਕਸਦ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਜਲਵਾਯੁ 'ਤੇ ਅਲੋਗ-ਅਲੋਗ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਪਣਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਿਮੱਨ ਅਲਹੋਲਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਭੂਮੰਡਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਪਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਥੁੱਗ ਵਿਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਤੁਰੰਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੌਰੀ ਨਾਲ।

ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਇੰਡੋਕਸ ਬਣਾਉਣਾ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕ ਕਿ ਕਿਸੇ
ਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਸਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ
ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚਕ ਅੱਕ ਦੀ ਟੈਂਪ
10 ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਬਦਬਦਾ ਹੈ ਪਰ
ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ
ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ
ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ 5 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ
ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ
ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਕਿਹੜਾ ਜਿਹਾ ਲੰਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ
ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੈ।
ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਦਿੱਣ
ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਵਿਚ ਨਾਰਵੇ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ।
ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੌ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕਾਰਾਂ
ਅਪਣਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ
2030 ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਲਕ ਉਸ ਮੁਕਾਬਲ 'ਤੇ ਪੰਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ,
ਜਿੱਥੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਦਰਤ
ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦਾ ਚਿਸਤਾ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ

ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਉਤਸਰਜਨ ਨੂੰ ਟੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣ ਦੇ ਲਈ ਓਸਲੋ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਦੀ ਗ੍ਰੀਨ ਕੈਪੀਟਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਹੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਕਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਪੇਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਉਬੈ ਪੈਂਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਈਕ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਗ੍ਹਾ ਬਹਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਨਾਰਵੇ ਦੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਉਪਰਾ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ 99
 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪਣਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ
 ਇਹ ਮੁਲਕ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਲ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ
 ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਾਸ਼ਨੀਤਿਕ ਮੁੰਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
 ਬਿੰਠੇਨ ਦੇ ਡੇਵਿਡ ਨਿਕੇਲ 2011 ਤੋਂ ਨਾਰਵੇ ਵਿਚ ਰਹਿ
 ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਲਾਗ ਲਿਖਦੇ ਹਨ।
 ਉਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ
 ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ
 ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ
 ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ (ਖਰਚ)
 ਦੂਜੇ ਸਹਿਰਾਂ ਅੱਡੇ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਖੀਰ
 ਇਕ ਹਗੀ-ਭਗੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣੇਗੀ ਪਰ ਦੂਜੇ ਕਈ ਲੋਕ
 ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦੁਹਰਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ
 ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਸਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ।

ਪ੍ਰਤੀ ਦੀ ਤੰਦਰਸਤੀ ਵਿਚ ਯੋਗਾਨ ਦੇਣ
ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਤਗਾਲ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼
ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ (ਜੋ ਹਣ
ਤੱਕ ਮਹੱਤਵ ਸਨ) ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਨਿੱਜੇ ਸਾਡੇ

ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪੁਰਤਗਾਲ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਘੱਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਨਾਂ ਦੇ ਲਾਈਕ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਹਰੇ ਕਰਚੇ ਤੋਂ ਖਾਦ ਬਣਾਉਣਾ ਪੁਰਤਗਾਲ ਦੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅੱਲਗ-ਅੱਲਗ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਰਚੇ ਦੇ ਲਈ ਅੱਲਗ ਡੱਬੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਬੈਟਰੀ ਦੇ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਟੂੰਨੀਆਂ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੇ ਬੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਮੇਗਲਹੇਸ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਕਈ ਕਲਾਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡਾ ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ ਪੁਰਤਗਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਤੋਂ ਆਪਣੇ ਭਰਪੁਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਤਰ ਵੱਚ ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਸਪੇਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪਹੜਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਤੁਸੀਂ ਪੌਣ ਚੱਕੀਆਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਝੀਲ 'ਤੇ ਪਣੀਜਲੀ ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਪੁਰਤਗਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜੋਆਨਾ ਮੈਡਿਸ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤੀਆਂ ਨਵਿਆਉਣੋਗ ਉਰਜਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹ ਸਸਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਿਸਥਾਨ ਪਹਾੜ 'ਤੇ ਵੱਸੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਯੁਰਪ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਾਈਕਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਪਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਤੇਲ ਆਖਾਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਤੇਲ-ਆਧਾਰਿਤ ਇੰਧਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਾਫ਼ ਉਰਜਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅੰਭ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਕ ਦਹਾਂਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਵਕਤ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਇਥੋਂ ਦੀ ਲੋਗਭੱਗ 95 ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਉਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸੌਰ ਉਰਜਾ, ਪੈਣ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਬਾਇਓ ਫਿਊਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਥੋਂ ਦੀ ਲੋਗਭੱਗ 95 ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਉਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸੌਰ ਉਰਜਾ, ਪੈਣ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਬਾਇਓ ਫਿਊਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੈਡੇਜ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, 2012 ਵਿਚ ਉਰ੍ਗਵੇਂ ਦੀ ਸਿਰਫ 40 ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਬਸਿਡੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾਟਕੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਦਿੱਤਿਆ। 2015 ਦੇ ਪੈਰਿਸ ਸਮੱਝੌਤੇ ਵਿਚ ਇਸ ਛੇਡੇ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਗਿਆ। ਆਰਥਿਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਇਥੋਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜਿਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਿਸਚਾ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਕ ਸਜ਼ਬੁਤ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।
ਮੇਡੇਜ਼ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਰੂਗਵੇਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਦਮ ਜਨਤਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਾਂ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਚਰਵਾਹਿਆਂ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆ

ਵੁਟਸ ਇਨ ਏ ਨੇਮ? ਭਾਵ ਨਾਂ 'ਚ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਗੁਲਾਬ
ਓਨਾ ਹੀ ਪਿਆਰਾ ਰਹੇਗਾ ਭਾਵੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਂ ਨਾਲ
ਬੁਲਾਈਏ।' 30 ਦਸੰਬਰ 1943 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਯੁੱਧ
ਦੌਰਾਨ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਨੂੰ ਜਦ ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ
'ਚ ਅੰਡੇਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀਪਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ
ਸ਼ਹੀਦ ਅਤੇ ਸਵਰਾਜ ਰਖਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ
ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਲੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਮੀਓ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਇਸ
ਵਾਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ
ਸਵੈਮਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ
ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਪਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੜੁਚਿਰੀ ਹੀ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ
ਪਿੱਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਪਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਟਿਸ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ
ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 71 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੌਚੀ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀਪ-ਸਮਝ 'ਚ ਰਾਸ ਦੀਪ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਨੇਤਾਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੈਸ ਦੀਪ, ਨੀਲ ਦੀਪ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਸ਼ਰੀਦ ਦੀਪ ਅਤੇ ਹੈਵਲਾਕ ਦੀਪ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਸਵਰਾਜ ਦੀਪ ਰਖਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਪਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਲ 1755 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਭੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਇਥੇ ਆਈ ਅਤੇ 1 ਜਨਵਰੀ, 1756 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀਪ ਨੂੰ 'ਨਿਊ ਡੈਨਮਾਰਕ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਕੱਢ 'ਫਰੈਡਰਿਕਸ ਆਈਲੈਂਡਜ਼' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1778 ਤੋਂ 1784 ਤਕ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਨੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀਪਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ

An aerial photograph of the Kaliakra Nature Reserve. In the foreground, a small, densely forested artificial island, known as the Kaliakra Spit, extends into the Black Sea. The island is surrounded by a rocky shoreline and features several small buildings and structures. In the background, the town of Pomorie is visible along the coastline, with its harbor and industrial areas. A bridge connects the town to the mainland. The water is a deep turquoise color, and the sky is clear.

ਦਰੋਹੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਦਾ ਸਾਡਿਆ, ਕਾਨੂੰਪੁਰ 'ਚ ਬਿਨਾਂ ਵਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੰਗੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਧੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਹਾਦੁਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਜ਼ਰ-ਜਨਰਲ 'ਸਰ' ਹੈਨਰੀ ਹੈਵਲਾਕ ਨੇ ਵੀ 1857 ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਗਰਾਮ 'ਚ ਲਖਨਊ ਨੂੰ ਭਾਰਕਤ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਦੀਪ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈਵਲਾਕ (ਸਵਰਾਜ) ਦੀਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲੋਅਰ, ਆਉਟਮ, ਵਿਲੀਅਮ, ਚੈਕਿ

ਲਾਰੈਸ, ਬਾਰਨਬਿਲ, ਸਾਮਿਸ, ਐਂਡਰਸਨ, ਪੈਟਮੈਨ, ਹੋਬਡੇ, ਪਲ੍ਲਟੋ, ਅਲੈਕਜ਼ੈਂਡਰ, ਮਰੇ, ਕੈਪਬੈਲ ਵਰਗੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦੀਪ, ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾੜੀ ਆਦਿ ਹਣ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਢੋਕ ਰਹੇ ਹਨ, ਠੀਕ ਉਵੇਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਾਗਰਮਾਥਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਪਰਬਤ ਚੋਣੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਾਊਟ ਐਵਰੈਸਟ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਸਤੀਵਾਦ ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਗਿਆਰਵੀ ਸਦੀ ਦੇ ਤੰਜਾਬੂਰ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 21 'ਤੇ)

ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ

ਹਰਸ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਜੈਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਤਨਜ਼ੀਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਹੰਚਾਏ ਹਨ। ਬਾਰਾਂ ਮਾਰਚ 1993 ਨੂੰ ਮੁਬਈ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕੁਲ 12 ਬੰਬ ਧਮਕੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 257 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 717 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾਉਦ ਇਬਰਾਹੀਮ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 14 ਫਰਵਰੀ 1998 ਨੂੰ ਕੋਇਂਬਟੂਰ 'ਚ ਮੁਸਲਿਮ ਕੱਟਲਪੰਥੀ ਸੰਗਠਨ ਅਲ-ਉਮਾਹ ਨੇ 11 ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਮਕੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ 58 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 200 ਲੋਕ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅੱਤਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਿਸਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਨ 2000 'ਚ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਬਦਾਮੀ ਬਾਗ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਫੌਜ ਦੀ 15 ਕੋਰ ਦੇ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2001 'ਚ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 29 ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਨੂੰ ਲਸਕਰ ਨੇ ਲੜੀਵਾਰ ਬੰਬ ਧਮਕੇ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਦੱਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 3 ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਮਕੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 62 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 210 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੁਬਈ ਦੀ ਲੋਕਲ ਟਰੋਨ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 11 ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ 7 ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਕੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਗਿਆਰਾਂ ਜੁਲਾਈ 2006 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਹਮਲਾ 1993 ਦੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਧਮਕੇ 'ਚ

209 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 700 ਫੱਟਡ ਹੋਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ 18 ਫਰਵਰੀ 2007 ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡਾ ਧਮਕੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਬੰਬ ਧਮਕਾ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਟਰੇਨ ਦੀਆਂ ਦੇ ਬੋਗੀਆਂ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 68 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਫੱਟਡ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਿਣਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 26 ਨਵੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹਮਲਾ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦਸ ਫਿਦਾਇਨ ਸਮੁੱਦਰ ਰਸਤੇ ਮੁਬਈ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਊਸ, ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਸਮੇਤ ਉਬਾਲਾਏ ਹੋਟਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ ਕੁਲ 164 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 308 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਮਕਬਲੇ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅੱਨ ਐਸ ਜੀ ਨੇ 9 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਟਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਫਿਦਾਈਨ ਅਜ਼ਮਲ ਕਸਾਬ ਨੂੰ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਲਸਕਰ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 5 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 6 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸੰਸਦ ਦੇ 2 ਸੁਰੱਜਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਕਸਰਧਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 24 ਦਸੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ 80 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੈਸ-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਤਮ

ਫੈਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਂਦੇ ਬੇਜੁਬਾਨ ਜਾਨਵਰ

ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ, ਹਰੇ-ਭਰੇ ਜੰਗਲ, ਨੌਜੀਆਂ, ਝੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ 80 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਤਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵ ਅਤੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਟਿਕਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੱਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਫੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਵਧਦੀ ਚਾਹਤ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਦਮ ਘੁਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਫੈਸ਼ਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ।

ਫੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਭੁੱਖ ਨੇ ਕਈ ਪ੍ਰਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਜਿਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਤਾਜੀ ਹਵਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫੈਸ਼ਨ ਇੰਡਸਟਰੀ

ਕਸਮੀਰੀ ਜੰਪਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਕਰੀਆਂ, ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਹ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਦੀਆਂ ਤੱਕ ਵਿਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਪੱਧਰ ਬਤਰਨਾਕ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਤੇ ਉਸਦਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਵੀ ਹੋਬ ਹੈ। ਸਿੰਬੈਟਿਕ ਫਾਈਬਰ (ਪੋਲੀਸਟਰ, ਨਾਈਲੋਨ, ਐਕਲਿਕ ਵਗੈਰਾ) ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਜਦੋਂ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿਚ ਧੋਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੇਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਸੂਬਮ ਕਰ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣੇ ਲਈਆਂ, ਝੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਿੰਬੈਟਿਕ ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕਣਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਡਿਟਰਜੈਂਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੰਤਰ

ਵਿਚ ਗੁੱਦੀ ਦੇ ਲਈ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਰਖਤ ਕਾਰਬਨ ਨੂੰ ਸੋਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨਾਲ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਇਹ ਆਦਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਨ। ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਤਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਈ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਲੁਪਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਪਾਹ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਟਿਕਾਉ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਸਹੀ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸੈਂ ਵੀ ਫਸਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਤੀ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਟੀ-ਸਰਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 2700 ਲੌਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਜ਼ਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਰਲ ਸਗਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਤਫਾਕ ਵੱਸ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਲਈ ਖਾਦੀ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕੱਲੀ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ 22.5 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਸੀਜਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੈਸ਼ਨ ਕਲੈਕਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੱਪਤਿਆਂ ਦਾ ਸਟਾਕ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਾਸਟ ਫੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੱਪਡੇ ਤੁਰੰਤ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ 100 ਅਰਬ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੱਪਡੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਇਹ ਕੱਪਡੇ 12 ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਹਰ 5 ਵਿਚੋਂ 3 ਕੱਪਡੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੱਤੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੋਲੀਅਸਟਰ ਅਤੇ ਨਾਈਲੋਨ ਵਿਚ ਜੈਵਿਕ ਫਿਊਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਾਸਟ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਰਨਾਕ ਰਸਾਇਣ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗਹਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕੱਪੜਾ ਕੁਝ ਕੁ ਪੇਂਡ ਦਾ

ਚਰਨਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸ਼ਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਜਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਰਨ ਵੀ ਹੈ। ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬੇਜੋੜ ਹੈ, ਚੋਣ ਅਸੀਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੱਪੜਾ ਖਰੀਦੀਏ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕੁਆਲਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਕੱਪਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਟਿਕਾਉ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸੋਚਿਆ-ਵਿਚਾਰਿਆ ਫੈਸ਼ਨ ਆਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਦਰਖਤਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟਿਕਾਉ ਵਿਸਕੋਸ ਅਤੇ ਟਿਕਾਉ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਪਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਖਰੀਦੀਏ ਅਤੇ ਜੋ ਖਰੀਦੀਏ ਉਸਨੂੰ ਪੰਦ ਕਰੀਏ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕੱਪਡੇ ਨੂੰ ਪੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਕਰ ਲਓ। ਕੱਪਡੇ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਟਣੀ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾ ਲਓ। ਟਿਕਾਉ ਬ੍ਰਾਂਡ ਦੀ

ਤੇ ਮਾਤਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਣ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਕੜੇ, ਝੀਗੇ, ਮੱਛੀਆਂ, ਕੱਛੂ, ਪੈਂਗੁਹਿਨ, ਸੀਲ, ਮੈਨਾਟੀਸ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਉਦਬਿਲਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਤਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਸੂਬਮ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਗੁਹਿਣ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫਾਈਬਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫਾਈਬਰ ਪਾਚਨ ਤੰਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਭੋਜਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਨੌਂਬਰ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੰਗੋਲੀਆ ਦੇ ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਚਰਵਾਹੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਨੋਅ ਲੈਪੁਰਡ, ਕੋਰਸਾਕ ਲੋਮਤੀ ਅਤੇ ਬੋਕਾਕ ਮਾਰਮਾਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅੱਜਕਲੁ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਘੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕਟਾਅ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਝੀਲਾਂ ਅਤੇ ਨਨੀਆਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸਸਤੇ ਕਸਮੀਰੀ ਉਨ ਦੀ ਵਧਦੀ ਕੀਮਤ। ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੀ ਮੁਲਾਇਮ ਉਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕ੍ਰਿਏਟੀਵਿਟੀ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ, ਹਾਰ ਦੇ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ ਹੈ। ਬੋਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੋਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਜਾਂ ਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਚੁਨ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ ਹੈ ਕਿ

ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕੋਗੇ?

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਗੁਗਲ ਵਰਗੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਰਾਜ ਹੈ।

ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। 2010 ਵਿਚ ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਰਸ ਵਰਗੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਨੂੰ ਅਪੈਂਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜੀਟਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲਕੀਂਹਾਂ ਖਿੱਚਿਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੱਦਬੰਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈਸਕੋਲ ਸ਼ਾਰਪੇ ਉਸ ਵਕਤ ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਿਸਕੋ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਰਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਭ ਦੇ ਲਈ ਖੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਵਕਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਹਿਚਾਨ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਕੰਜਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਇਕ ਦਹਾਕਾ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵਿਚ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲਕੀਂਹਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਝਕਕੇ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਉਭਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਕਰਨ 'ਚ ਜੁਟੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਰੂਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇੰਟਰਲੈਟ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਹਿੱਦਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ,

ਜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਐਕਸਪਰਟ ਰਾਬਰਟ ਮੋਰਗਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੂਸ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਅਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਕੰਜਾ ਕਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜੋ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਜਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

ਰੂਸ ਹੀ ਕਿਉਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਹਨ, ਜੋ

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇੰਨੀ ਬੁਲ੍ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਟੀਸੀਪੀ ਯਾਨਿ ਟਾਂਸਿਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਅਤੇ ਦੱਜਾ ਆਈਪੀ. ਯਾਨਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ। ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਂਬੀਂਡੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦੇ ਭੇਜੀ

ਕਿ ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਚਾਰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿਆਸੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਟੀਸੀਪੀ ਯਾਨਿ ਟਾਂਸਿਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਅਤੇ ਦੱਜਾ ਆਈਪੀ. ਯਾਨਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ। ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਂਬੀਂਡੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦੇ ਭੇਜੀ

ਕਿ ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਚਾਰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੇ 2011-2012 ਵਿਚ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਰੂਸ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਲੈਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਗਾਵਤ ਦੀਆਂ ਚਿੰਗਾਰੀਆਂ ਸੋਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰੂਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਲਈ ਭਤਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ। ਦਿੱਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰੂਸ ਸੁਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਹਲਤ ਕੁਝ ਕੇਬਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਉਤਰ ਕੋਰੀਆ ਤੱਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਕੇਬਲ ਵਿਛੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਪਰ ਰੂਸ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

ਚੀਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਸਿੱਖੇ ਦੇ ਲਈ ਚੀਨ ਨੇ ਗੋਲਡਨ ਸੀਲਡ ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟ ਫਾਇਰਵਾਲ ਆਫ਼ ਚਾਈਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਚੀਨ ਕਈ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਆਈ. ਪੀ. ਅਡਰੈਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਚੀਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਰੂਸ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤਿੱਕੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਾਤ ਜਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਫਾਲਿਆ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਲਈ ਕੋਲ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੱਗ ਵਾਲੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਰੂਸ, ਸੀਰੀਆ ਜਾਂ ਇਰਾਨ ਦੀ ਤਾਨਾਸਾਹੀ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਾਜ਼ਬ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੱਡੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਕਲੀ ਖਬਰਾਂ ਫੈਲਾ ਕੇ ਹੰਗਮਾ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਬਰਟ ਮੋਰਗਸ ਕਿਸੀ ਦੀ ਹੋਰੀ ਹੋ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕਦੀ ਆਪਣੇ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਦਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਪਾਬੈਂਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਮਿਲ ਕੇ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਬੇਲਗਮ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਦਿੱਕਤ ਕੀ ਹੈ?

ਅਸਲ ਵਿਚ ਰੂਸ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ ਵਰਗੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਹਿਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਣ ਸਾਵਧਨ

ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਦ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਘੁਰਾੜੇ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਾਲ, ਘੁਰਾੜੇ ਆਬਸਟਰਟਿਵ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ (ਓਐਸਏ) ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੋਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਚਾਨਕ ਸਾਹ ਰੁਕਣ ਨੂੰ ਓਐਸਏ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਘੁਰਾੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਿਆ ਅਧਿਐਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਸਟ੍ਰੋਕ, ਡਾਇਬ੍ਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਸਲੀਪ ਮੈਡੀਸਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਕਰੀਬ ਨੌ ਫੀਸਦੀ ਅੰਦਰਾਂ ਅਤੇ 24 ਫੀਸਦੀ ਮਰਦ ਆਬਸਟਰਟਿਵ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਤੋਂ ਪੀਤਤ ਹਨ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇ ਸਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਕਰੀਬ 10 ਵਿਚੋਂ ਨੌ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਇਲਾਜ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਪਛਾਣ?

ਓਐਸਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਘੁਰਾੜੇ ਸਭ ਤੋਂ

ਅਹਿਮ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਘੁਰਾੜੇ ਭਾਵੇਂ ਹਲਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਤ ਵਿਚ ਲੋੜੀਦੀ ਨੀਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਜਾਗਣ 'ਤੇ ਬਕਾਨ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਲੰਗੇ ਤਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਜਾਓ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਓ। ਏਨ੍ਹ ਨਹੀਂ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਵਾਰ ਪਿਸਾਬ ਲਈ ਜਾਗਣਾ, ਫਿਲਮ ਦੱਖਦੇ-ਦੇਖਦੇ 10 ਮਿੰਟ ਦੀ ਝਪਕੀ ਲੈ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਸਵੇਰੇ ਜਾਗਣ 'ਤੇ ਮੂੰਹ ਸੁੱਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਜਾਗਦੇ ਹੀ ਸਿਰਦਰਦ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿਚ ਸਮੁਾਰ ਹੈ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਸਾਹ ਸੋਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਟਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਣਜਾਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਾਤ ਭਰ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੀਦ ਟੁੱਟਦੀ ਹੈ। ਨੀਦ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕ੍ਰਮ ਇੰਨੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਨੀਦ ਨਾਲ ਨਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ

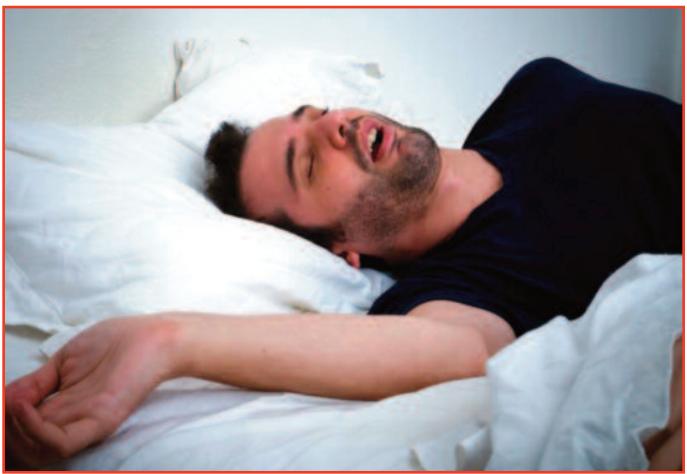
ਅਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿਮਾਗ ਨੰ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਓਐਸਏ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਵਕਤ ਬਕਾਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੋਟਾਪਾ ਓਐਸਏ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨ ਹੈ। 30 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਡੀ ਮਾਸ ਇੰਡੈਕਸ (ਬੀਐਮਆਈ) ਵਾਲੇ ਕਰੀਬ ਅੱਧੇ ਲੋਕ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੋਂਟੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ

ਵਿਚ ਗਲੇ ਅਤੇ ਜੀਭ ਦੇ ਮੋਟੇ ਉਤਕ (ਟਿਸੂ) ਸੋਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਕਸਰ ਸਾਹ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਪਿੱਠ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਬਚਾਅ?

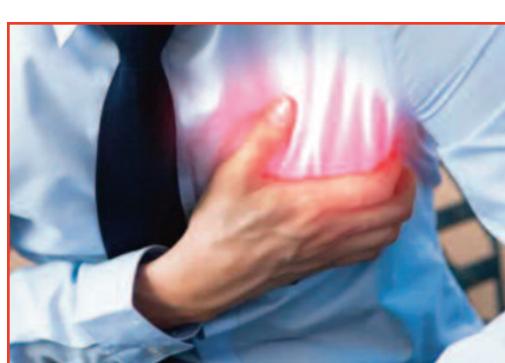
ਵਜ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਤਰੀਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਆਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਵੀ ਬਚਾਅ ਨਾਲ ਸੀਵਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਦੀ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਵਜ਼ਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਣ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕਥ ਡਿਵਾਈਸ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਾਤ ਵਿਚ ਸਾਹ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਜ਼ਰੀਏ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਰੀਜ਼

ਇਕ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਕਾਰ 10 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਮਰੀਜ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਖੋਜਕਰਤਾ ਬੀਟਾ ਜੇਨਕੋਸਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੱਲਾਪਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਨਕ

ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੰਨੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਲੋਕ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਭ ਤੋਂ ਖਰਾਬ ਰਿਹਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿਲ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਰੀਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਣਪਾਣ ਨੂੰ ਲੈਕੀ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਮ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। 48 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸਰੀਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਤਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪੋਸਟਿਕ ਆਹਾਰ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਪਾਚਨ ਵੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਫਾਈਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਫਾਈਬਰ ਮਿਲੇਗਾ ਤਾਂ ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਾਈਬਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੋਸਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਰੀਰ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਸਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਫਾਈਬਰ-ਯੂਕਤ ਭੁਰਾਕ ਖਾਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਫਾਈਬਰ?

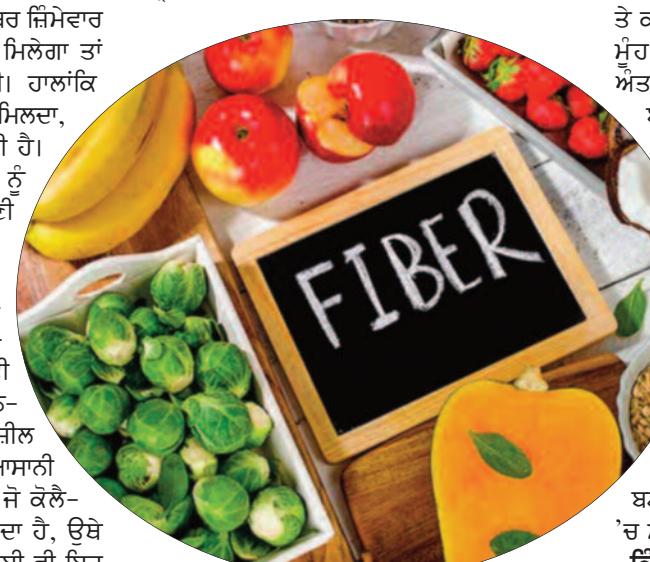
ਫਾਈਬਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰ-ਬੋਹਾਈਡ੍ਰੋਟ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਚਨ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਫੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ—ਇਕ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਅਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਫਾਈਬਰ। ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਆਹਾਰ ਪਾਣੀ 'ਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਘੁਲ ਕੇ ਤਰਲ ਜੈਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਲੈ-ਸਟਰੋਲ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਤੇ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਫਾਈਟਮੰਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਫਾਈਬਰ ਸਰੀਰ 'ਚ ਫਾਲਤ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਫਾਈਬਰ ਭਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਫਾਈਬਰ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਜੇ ਭੁਰਾਕ 'ਚ 25 ਤੋਂ 35 ਗ੍ਰਾਮ ਫਾਈਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਹਾਈ ਫਾਈਬਰ ਡਾਈਟ ਪਲਾਨ' ਅਖਦੇ

ਫਲੀ ਅਤੇ ਮਟਰ, ਅੰਗੂਹ, ਖੀਰਾ, ਟਮਾਟਰ, ਬੀਨਜ਼, ਰਾਜਮਾਂਹ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਅਮਰਦ, ਫਿਲਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਦਾਲਾਂ, ਸਲਾਦ, ਦਲੀਆ, ਬੈਸਣ ਅਤੇ ਸੂਜੀ ਜਿਹੇ ਭੁਰਾਕੀ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਚ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਫਾਈਬਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫਾਈਬਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਕਾਨ, ਠੰਡਾ-ਗਰਮ ਮੌਸਮ, ਅਲਕੋਹਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਸੇ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ, ਨੀਦ ਦੀ ਕਮੀ, ਤਣਾਅ, ਕੈਡੀਨ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਸੇਵਨ, ਤੇਜ਼ ਲਾਈਟ, ਅੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਸੋਜਿਸ ਅਤੇ ਦੇਰ ਤਕ ਟੀਵੀ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਵਰਗੀਆਂ ਆਦਾਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਫਰਕਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜੇ ਸਧਾਰਨ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀ

ਹਿੰਸਾਗ੍ਰਸਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੱਸੀ ਇਕ ਜੀਕਤ

ਤੁਮੱਧ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਦੇਸ਼ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ
 45 ਸਾਲਾ ਤੋਂ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
 ਇਸਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਿਕੋਸਿਆ ਵੀ ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਸ ਦੇ
 ਵਿਚਕਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਲਤਾਈ ਦੀ ਸਿਕਾਰ ਹੈ। 1974 ਵਿਚ
 ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਸਾਈਪ੍ਰਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਇਸਦੇ
 ਇਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਵਿਚ
 ਯਨਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ
 ਅੱਸਤਨ ਬਗਬਾਰ ਹੈ। 1974 ਵਿਚ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰਕੀ
 ਨੇ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਦੇ 40 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ
 ਜਾਮ ਲਿਆ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ
 ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।

30 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਲਿਨ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਡਿੱਗਣ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਕੋਸੀਆ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਕਲੋਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1974 ਵਿਚ ਹੋਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ 180 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮਾ ਗਿਲਾਅਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਨਿਕੋਸੀਆ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਲਾਈਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੰਡ ਦੇ ਕਰਨ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਦੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਬੇਮੁਲਕ ਅਤੇ ਬੇਧਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰਕੀ ਮੂਲ ਦੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਸੌਂ ਹੈਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੋਕ ਨੂੰ ਕਵਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਾ।
ਨਿਕੋਸੀਆ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਮਾਰੀਆ
ਬਾਲਤਾਜੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ
ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਵੰਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ
ਚਾਚੇ ਜਾਰਜ ਡੇਵਿਡ, ਪੇਟ੍ਰਾ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹੇ ਸਨ।
ਜੰਗ ਦੇ ਸੌਨਾਨ ਇਹ ਸ਼ਤਸੁਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਥ ਇਹ

ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਆਰ-ਗੈਨਿਕ ਫਾਰਮ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਗ੍ਰੀਸ ਦੀ ਰਜਧਾਨੀ ਅਥੋਨਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇਤੀਅਨ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀਰਾਨ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮਾਰੀਆ ਦੇ ਦੇਸਤ ਨੇਤੀਅਨ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਮੀਨ ਦੇਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਸੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਥਰ ਜੋਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਬਾਰੁੰਦੀ ਸੁਰੰਗਾਂ ਵਿੜੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਰੁੰਦੀ ਸੁਰੰਗਾਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇੱਥੇ ਖੇਡੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਨੇਤੀਅਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ 1974 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਟਨਾਸਕਾਂ ਦਾ ਫਿੜਕਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਰਿ ਇੱਥੇ ਜੀਤੇ-ਮੁੜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੀਆਂ

ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਕਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗਿਣੇ-ਚਾਣੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ-ਦੂਜਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਮਾਰੀਆ ਦੇ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੌਜਾਨੀਅਨ ਕੰਠਿਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਦੁਹਾਂਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨਾ ਛਿੜਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਕੀਡਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਛੋਟੇ ਜੀਵ ਮੌਜੂਦਾ ਹਨ ਜੋ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਰੁਂ ਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀਤੇ-ਮਕੋਂਡਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਰੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ ਲਗਾਤਾਰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਸ਼ਾਉਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਉਹ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਰੀਆ ਅਤੇ ਨੌਜਾਨੀਅਨ ਆਪਣੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹੀਆਂ-ਬੁਟਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜੈਤੁਨ ਦੇ ਦਰਖਤਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜੈਤੁਨ ਦਾ ਤੇਲ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਇਸਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੱਧ ਐਕਸਟ੍ਰਾ ਵਰਜਿਨ ਆਲਿਵ ਆਇਲ ਦਾ ਤਰਸਾ ਪਿਲ੍ਹ ਚੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੇਸ ਜੀ ਕੈਸਨਲ ਅੱਤੇ

ਕੈਪੋਡੀਸਟ੍ਰੀਅਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਲੰਮੀ ਜਾਂਚ-ਪਰਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰੀਆ ਦੇ ਫਾਰਮ ਦੇ ਜੈਤੁਨ ਦੇ ਤੇਲ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ 10 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਈ ਜੈਤੁਨ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੈਲੋਡੋਰਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇਸ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਕੇਤ ਅਜਿਹੇ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੈਸਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

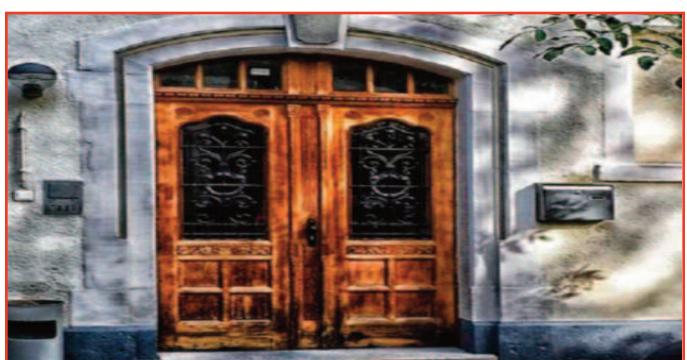
ਮਾਰੀਆ ਦ ਦਸਤ ਇਥ ਆਉਂਦ ਹਨ ਤਾ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਜੰਨਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੋ।
ਮਾਰੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਦਰ ਜ਼ੋਨ
ਵਿਚ ਖੇਡੀ ਅਚੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਮਿਲ-ਬੈਠ
ਕੇ ਖੂਜੀਆਂ ਅਤੇ ਗਮ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਸੰਤਰੇ ਦੇ

ਪੁਰਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੇਲ੍ਹਦੇ ਵਕਤ ਵਾਪਰੀ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਡੇਰ ਬੈਲ ਵੱਜਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਖੁਦ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ। ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੀ ਕੋਈ ਅਨਹੋਣੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਤੱਤੀਂ ਵੀ ਹੈਰਾਨ

ਹੋ ਜਾਓਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਓਕਲਹੋਮੇ ਦੇ ਲਾਟੋਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੇਰੈਲ ਹੇਵਡ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਮੇਨ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹੁ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਉਪਰ ਪੋਰਚ ਲਾਈਟ ਨਾਲ ਲਟਕਦਾ ਹੋਇਆ ਸੱਪ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਕੱਟ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਉਮੀਦ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੁਰੀ ਘਟਨਾ ਡੋਰ ਬੈਲ ਵਿਚ ਕੈਦ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਵਾਂਕਿਆ ੫ ਮਈ ਦਾ ਹੈ। ਹੋਵੇਂਕੁਝ ਨੰ

ਉਸਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੱਪ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਨ ਹੇਵੂਡ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਡਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਹੇਵੂਡ ਦੇ ਇਕ ਪੱਤੇਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਸੱਪ ਨੂੰ ਹੱਥੋਂ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਵੂਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਜਖਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਫਿਲਹਾਲ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈ ਕਰੇ ਗਨਾ।

ਖੇਡ ਬਲੇਅਰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆ

(ਸਫ਼ਾ 16 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਗ੍ਰੰਥਾਂ 'ਚ ਇਹ ਦੀਪ-ਸਮੁੱਹ ਚੇਲ ਸਾਮਰਾਜ ਅਧੀਨ 'ਮਾਨਕਾਵਰਮ' ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਕਾਵਰਮ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਕੋਬਾਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਅੰਡਮਾਨ' ਸ਼ਬਦ 'ਅੰਡੇਮਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਹਨੂਮਾਨ ਦਾ ਅਪੰਭੂਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1440 ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਭਾਰਤ ਅਥੇ ਇਤਾਲੀਅਨ ਯਾਤਰੀ ਨਿਕੋਲੋ ਦੇ ਕੋਤੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਪਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨਾਮ 'ਕੋਟੀ' ਦੇਣਿਆ ਹੈ।

ਨ ਸਵਰਣਦਾਪ ਦਾਸਆ ਸਾ।
572 ਜੀਅਂ ਜਾ ਸਮਰ

੫੭੨ ਦਾ ਸਮੂਹ
 ਅੰਡੇਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀਪ-ਸਮੂਹ 'ਚ
 ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ੫੭੨ ਦੀਪ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ੩੮ 'ਤੇ ਆਬਾਦੀ
 ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੀਪ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਘਰੀ ਹਨ। ਅੰਡੇਮਾਨ
 ਅਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਜਾਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਸੈਨੈਟ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ,
 ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਮਾਂਚਕ
 ਤਰੀਕਾ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਰਹੇਗਾ।
 ਕੋਲਕਤਾ, ਚੰਨੌਟੀ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਟਨਮ ਤੋਂ ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ
 ਤਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼
 ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੇ
 ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ੫੫ ਤੋਂ ੭੦ ਘੰਟੇ ਤਕ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ
 ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿਰਫ਼
 ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾਡੀ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਠੀਲਾ ਸਮੰਦਰ ਆਇਆ।

ਅੰਡੇਮਨ ਦੀਪ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਤਿੰਨ-ਮੰਜ਼ਿਲ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ
ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਨੀਂਹ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਕਿਨੇ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦੱਬੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪੁੰਤੂ ਅੰਡੇਮਨ ਦੀਪ 'ਚ ਦੇਖਣ ਲਈ
ਅਕਵੇਰੀਅਮ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਨੌਸੈਨਾ ਦਾ ਅਜਾਇਬਘਰ ਹੈ,
ਹੇਠਾਂ ਕੱਚ ਦੇ ਥੱਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੌਮੀ-ਸਬ
ਸੈਰੀਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਈ 'ਚ ਜਾਏ
ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਹਨ। ਚੈਥਮ 'ਚ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਅਜੇ ਵੀ ਕੰਮ
ਕਰ ਰਹੀ ਆਰਾ ਮਿਲ, ਜੰਗਲੀ ਰਖ, ਦੂਸਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਯੋਧ
ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਪਾਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਣਾਏ
ਗਏ ਬੰਕਰ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਮਿਉਜ਼ੀਅਮ ਹਨ। ਜਲ-ਕੀਤਾ
ਲਈ ਜੈਟ ਸਕੀ, ਪੈਡਲ ਬੋਟ, ਬੰਪਰ ਬੋਟ, ਰੋਇਂਗ ਬੋਟ
ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸਹਾਲਤਾਂ ਹਨ।

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗੇ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਵਨ ਹਨ।
 ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀਪ-ਸਮੂਹ ਦਾ ਅਸਲੀ ਆਨੰਦ ਹੈ, ਜਿਉਥੋਂ
 ਦੀ ਹਰਿਆਲੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਟਾਂ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹਵਾ,
 ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਉਚੇ ਦਰੱਖਤ, ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ, ਝਰਨੇ,
 ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਝੁਲਦੇ ਪੁਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਕਾਨ ਅਤੇ ਤਣਾਓ ਨੂੰ
 ਪਲਾਂ 'ਚ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਦੇ ਸਵਰਾਜ ਦੀਪ
 (ਹੈਵਲਾਕ) ਦਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਟ ਏਸੀਆ ਦਾ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ
 ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਟਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ
 ਹਨ। ਹਰਿਆਲੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਟਾਪੁ 'ਤੇ ਗਹਿਰੇ-ਠੀਲੇ

ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਉਠਦੀਆਂ ਹਲਕੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੋਤ-ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਮਾਹੌਲ ਇਥੇ ਹੈ। ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚੋਂ ਉਭਰਦੀਆਂ ਚਟਾਨਾਂ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਤੋਂ ਸਵਰਾਜ਼ (ਹੈਲਵਾਲ) ਅਤੇ ਸਹੀਦ (ਨੀਲ) ਲਈ ਵੀ ਜਾਹਜ਼ ਸੇਵਾ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਢਾਈ ਤੋਂ ਪੰਜ ਪੰਡੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਦੀ ਕਿਸਤੀ-ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਦੁੱਖੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੌਸ (ਰਾਸ਼) ਦੀਪ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਨੈਸ਼ਨਾ ਦਾ ਢਫ਼ਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਖੰਡਰ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਮੋਰ, ਹਿਰਨ ਆਦਿ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਜੇ ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਸਾਉਂਡ-ਐੱਡ ਲਾਈਟ ਸੋਅ ਵੀ ਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਥਾਨ ਕੇ ਸੁਣੋ ਕਾਡ ਜਾਂ ਹ
ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੰਡੇਮਨ ਦੀਪ ਸਮਰਹ 'ਚ ਸਥਾਨਕ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨੇਤਿਓਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀ
ਸਥਾਨਕ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਸੇਵਾ ਹਾਰਬਰ ਫੈਰੀ ਸਰਵਿਸ 'ਚ
ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਹੋਰ ਹੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਤੀਆਂ ਤੱਟ
ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਿਆਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ
ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਤੀ 'ਚ ਬੈਠ
ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਤੰਗ ਖਾਡੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਲੀ ਨੂੰ

ਵੀ ਨੇਤ੍ਰਿਓ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਗਰਭ
 'ਚੋ ਉਭਰਦੇ ਉਚੇ-ਨੀਵੇਂ ਟਾਪੂ, ਲਾਈਟਾਗਉਸ, ਸਮੁੰਦਰ
 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਜਹਾਜ਼, ਪਾਣੀ 'ਚ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਆਉਂਦੀਆਂ
 ਜਾਂਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਿਸਤੀਆਂ, ਗੋਦੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ
 ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰੇਨਾਂ ਅਦਭੁਤ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ
 ਯਾਤਰਾ 'ਚ ਸਾਰੇ ਦਿੱਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖਣਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ
 ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੰਡੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਦੀਪਾਂ
 'ਤੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਮੂਲ ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ
 ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ
 ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਗਪਗ ਸੱਠ ਜ਼ਾਰ ਸਾਲ
 ਪਹਿਲਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਮਾਨਵ ਦੇ ਉਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
 ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਵੇਸੇ ਸਨ।
 ਇਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ
 ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੂਪ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਦੇ
 ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਾਪੂਆਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ
 ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਾਣ ਪ੍ਰਦੀ ਰਹਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤਾ ਦਾ ਜਾਣ ਪੂਰਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਗਜ਼ਤ ਹੈ।
ਬਾਹਰੀ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਉਣ 'ਤੇ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਸਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਰਜਾਤੀ ਦੇ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਕਾਰਨ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਦੁਰੋਂ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ
ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਚੇਤ
ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੋਦੀ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਧੱਲੋਂਲਾ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀਡੇ ਲੱਡੂ

ਧੱਲੋਂਲਾ ਮੰਡੀ (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ) - ਧੱਲੋਂਲਾ ਮੰਡਲ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੌਂਟਾਂ ਦੇ ਅੱਜ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੰਡੀ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਤੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜ਼ਰਨਲ ਸੈਕਟਰੀ ਮੰਗਲਦੇਵ ਸਰਮਾਂ, ਸੁਬਾ ਮੀਡੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਜਪਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਧੱਲੋਂਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲੱਡੂ ਵੰਡੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਧੱਲੋਂਲਾ

ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੰਡੀ, ਅਮਿਤ ਸਾਹ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵੇਤ ਮਲਿਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੋਤੂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਢੋਲ ਵਜਾਏ, ਲੱਡੂ ਵੰਡੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਤਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਤੋਂ ਤੇ ਧੁੰਜੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਆਗੂ ਮੇਨਿਕਾ ਮਾਨਸੀ ਜਿੰਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ

ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀੰਡਸਾਂ ਭਾਵੇਂ ਚੌਣ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਇੰਨ੍ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੇ ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ਢੋਲ ਦੇ ਡਗੇ ਤੇ ਨੱਚਣ ਨਈ ਕਾਹਲੇ ਪੈ ਰਹੇ ਨੇ। ਮਾਨਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਡੀ ਦਾ ਨੋਟ ਬੰਦੀ, ਸਰਜੀਕਲ ਸਟਾਈਕ, ਜੀਅਸਟੀ ਸਭ ਪਾਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇੰਨੀਆਂ ਜਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਮੰਡਲ, ਆਸੂ ਗਰਗ, ਆਦਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੇਵ ਸਰਮਾਂ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਬੋਦੀ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੁਰਮੀ, ਸੰਜੀਵ ਭਾਰਦਵਾਰ, ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇੱਸਪੈਕਟਰ ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਕਲ, ਪਿਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਈ, ਦਵਿੰਦਰ ਕਾਸਲ, ਰਾਕੇਸ ਕੁਮਾਰ, ਅਰੁਨ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਰੇਸ ਕੁਮਾਰ ਗੋਰਾ ਪਚੋਰੀਆ, ਪੰਡਤ ਮੋਤੀ ਰਾਮ, ਹੇਮ ਰਾਜ, ਜੀਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਭਾਰਦਵਾਜ ਸਟੂਡੀਊ, ਅਸੋਕ ਕੁਮਾਰ ਮਿਤਲ, ਆਸੂ ਗਰਗ, ਆਦਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਰਹੇ ਨਵੇਂ 'ਨਾਇਕ'

(ਸਫ਼ਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਦੂ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾੜੀ ਤੇ ਖ਼ਬਰੀ ਸਮਝ ਕਾਰਨ ਦਬਾ ਤੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਾਸਕਰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਰਐਸਐਸ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਲਾਡ ਬਹੁਤ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਨਫਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। (ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜੀਵਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਤਡਸੀਲ ਨਾਲ ਬਿਆਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।) ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਜੋ ਆਰਐਸਐਸ ਦੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕੀਤਾ - ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਆਰਐਸਐਸ ਨੇ) ਖ਼ਮੋਸ਼ੀ ਧਾਰ ਲਈ। ਉਹ 1950ਵਾਂ ਤੋਂ 1960ਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ 1970ਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤਾਂਹੀਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੱਬੀ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਹ (ਗਾਂਧੀ) ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਭਾਸ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਤੇ ਗਏ ਲਕਬ - ਭਾਵ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ - ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਛਾਟਿਆਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਆਰਐਸਐਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ

ਗੱਡਸੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਐਸਐਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੱਟ ਅਸਪੱਸ਼ਟਾਵਾ ਵਾਲਾ ਹੈ; ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਗੱਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਗੱਡਸੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੱਡਸੇ ਤੋਂ ਸੱਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਗੱਦਾਰ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਬਾ-ਦਬਾ ਫਾਰਵਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਟਸ਼ਾਪੈ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ (ਖਾਸਕਰ ਉਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ) ਮਹਿਜ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੱਡਸੇ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਸੱਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਤਲ ਕਾਫ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਕਤਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ।

ਅਰਐਸਐਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੋਲਮੋਲ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੱਤੜ ਹਿੰਦੁਤਵਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗਾਂਧੀ ਪੱਕੇ 'ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ' ਸਨ - ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਰੋਕੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਬਕਾਇਆ ਸੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ (ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ) ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਨਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼-ਯੋਹੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਯਕੀਨ ਸੱਚਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੱਡਸੇ ਨੂੰ ਪੂਜਦੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਕਾਰਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਆਧਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਣ-ਵੰਡ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਬ-ਧਰਮ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਆਪਣੀ ਬਹਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਹੈ।

ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੌਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਲ ਅੰਦਰ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਖ਼ਦਸੇ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੌਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਦੋ ਚੌਣ ਰੈਲੀਆ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸੁਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਮਨੋਰਜਨ ਰਾਏ ਦੀਆਂ ਰੈਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 20 ਲੱਖ ਵੱਡੇ ਮਾਲੀਨ ਚੋਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੌਣਾਂ 'ਚ ਛੇਤਰ-ਛਾਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਕ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛਤੀਸ਼ਗੜ੍ਹ ਜਿੰਥੇ ਕ

Raja King of Sweets Now Presents

New Introducing Chaat Corner

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT • FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI) • KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੁਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812
www.moonindiancuisine.net

OAKLAND

ਨਵੇਂ ਆਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

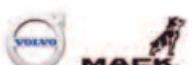
SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 510-577-5509 | Cell 510-613-3573

h Singh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8099 S COLISEUM WAY, OAKLAND, CA 94621

MISSION PEAK
BROKERS, INC.
PEAK OF EXCELLENCE

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 366-6130**

hrsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

